

NIR MICRO
EN
CAMERA

1954

BELGISCH
NATIONAAL
INSTITUUT

VOOR RADIO-OMROEP

N. I. R.

MICRO
en
CAMERA

JAARVERSLAG VOOR

1954

INHOUDSTAFEL

DE RADIO

Ik ken een lied, door C. MERTENS	5
Het Kinderuur, door O. VAN HAUWAERT	15
Het Radio-Kabaret Kop en Staart, door Joris COLLET	19
Ons wekelijks opera- en bel canto concert, door Lina DILLE-LOBE	23
Jef Verelst, door Karel ALBERT	29
Dit is Studio Kortrijk, door A. DEMEDTS	35
Ontdek de Wereld, door SIRIUS	41
De Franse Radio en Televisie, door ROBIDA	49

DE TELEVISIE

Na een jaar Televisie, door B. LEYSEN	59
Onbescheiden blikken ...door een open venster, door Bert JANSSENS	69
De Europese Televisie, door H. ANGLES d'AURIAC	75
Eurovisie	83
Hoe groeit een T.V.-aktualiteit?, door L. van UYTVEN	87
Voor de Camera, door A. van CASTEREN	95
De Technische ontwikkeling van de Televisie in België gedurende het jaar 1954, door G. de LAFONTEYNE	101
De Televisie op reportage, door E. DE KEYSER	107

DE
RADIO

Toen de Heer Leonce GRAS, Muziekdirecteur, op de persconferentie voor het concertseizoen 1953-54 met verschillende nieuwe initiatieven voor de dag kwam, wisten wij nog niet wat ons boven het hoofd hing. Er werd toen o.m. gesproken over het inrichten van « Liederavonden » in de studio te Brussel of in zalen buiten de hoofdstad. Ook het kinderlied zou in een of andere vorm zijn beurt krijgen. Het materiaal dat men door de opname van deze zangavonden zou samenbrengen, zou gecondenseerd worden tot een montage, die verscheidene malen in de loop van de maand zou uitgezonden worden.

Mij werd de concretisering van dit initiatief opgedragen. In mijn onmiddellijke omgeving vond ik mijn directe medewerkers : Jan van Bouwel, Ludo Bekkers en Hendrik Daems. Ieder van hen had op de een of andere wijze ondervinding opgedaan in het werk dat hem werd toebedeeld. Daarrond hebben zich andere collega's geschaard in de loop van de uitvoering : de musicus-modulator Jules Janseune, de organist Gerd Mertens, vele techniekers en talrijke plaatselijke medewerkers. Wat wij juist op onze schouders hadden geladen en waar ons dit alles zou neervoeren hebben wij maar later geweten. Het werd een tocht in het onbekende, een avontuur met al de gevolgen verbonden aan pionierswerk van dit slag, niet dat men

vóór ons nooit liederavonden heeft ingericht. Neen, daarvoor ken ik de geschiedenis van de Vlaamse Beweging te goed om dit te beweren. Alleen de vorm en de gebruikte technische middelen waren nieuw en hebben ons voor nieuwe problemen, alsook nieuwe mogelijkheden geplaatst.

Problematiek.

Hoe deze uitzendingen opvatten? Zuiver radiogenisch of buiten de studio om, d.w.z. gebeurt de instudering van het lied door een koor aan de hand van een nauwkeurig voorbereid en volledig opgetekend scenario, of geeft men een publieke avond in een zaal (eventueel in studio) met dan ook de spontane reacties van publiek en dirigent, zodat de luisteraar zich de atmosfeer van een « echte » liederavond kan voorstellen.

Wij hebben de laatste oplossing verkozen. Zij lag immers voor de hand. Welke gebreken men deze werkwijze ook kan aanwrijven, zoals gebrek aan continuïteit, onvolledigheid van de instudering enz., toch blijft onze voorkeur gaan naar dit levendig en ongedwongen uitwisselen van persoonlijke en groepsreacties. *Ludo Bekkers*, die samen met Jan van Bouwel, het welslagen van zulke avonden in handen heeft, laat ik nu aan het woord.

« Ik ken een lied is een programma dat geconcipeerd is » om buiten de radio-studio te ontstaan. Het heeft om te slagen » precies die atmosfeer nodig die in een studio zeer zelden » bereikt kan worden : de atmosfeer van gezelligheid, van » « het-onder-ons-zijn ». Het publiek moet daarom in zijn ver- » band van natuurlijke gemeenschap blijven. Zo wordt het » noodzakelijk dat een radio-equipe de baan optrekt en de » mensen in hun natuurlijke omgeving van stad of gemeente of » van club-verband gaat opzoeken.

» Een lied aanleren is de hoofdschotel van de avond. Dus » is de zangleider, Jan van Bouwel i. c., De ster. Maar de » komst van de ster moet voorbereid worden. Het publiek moet » in de stemming gebracht, « opgewarmd » zegt men in vaktaal. » De mensen moeten vergeten dat het buiten stenen dik vriest, » of dat het regent zonder ophouden, of dat ze geplaagd » worden door tandpijn. Ze zijn gekomen met de bedoeling

» te zingen... Nee, hier zijn w'er niet meer. Koesteren we ons
» niet in een illusie. De mensen zijn niet gekomen om te zingen.
» Hun bedoeling was om eens te komen kijken naar die mannen
» van de radio en om Jan van Bouwel, waar ze zoveel over
» gehoord hadden, eens aan het werk te zien. Kunt U zich het
» probleem voorstellen? Een ganse zaal, gekomen om te kijken,
» zodanig bewerken dat diezelfde mensen ervan overtuigd zijn
» dat niet *wij*, maar *zij* het werk moeten doen. Dat valt soms
» erg tegen.

» Al die dingen nu verstaan we onder de titel : voorstelling
» van het programma door Ludo Bekkers. In zeer ruime zin,
» werk van de regisseur-omroeper. Niet alleen werk maar ook
» en vooral : aanpassingswerk. Ik herinner me de eerste avond
» in de grote studio 4.

» Een avond degelijk voorbereid. Een geslaagde uitvoering
 » ook, doch nog niet gekenmerkt door het enthousiasme van de
 » volgende avonden. Dan kwam als nummer twee in de reeks de
 » eerste buitenopname : Mortsel. Even goed voorbereid. Maar
 » o wee! Bar slecht weer, worstenbroodavond, een zaal koud en
 » slecht gevuld. Daar staat de voorzegger met een goed voor-
 » bereide inleiding. Hij begint. Maar onmiddellijk voelt hij dat
 » er iets hapert. Het fluïdum tussen podium en publiek ont-
 » breekt. Er moet iets gebeuren. En dan is er... de ingeving.
 » Er valt U plots een gek voorval binnen. Ge schuift het vlug
 » tussen twee klaargemaakte zinnen, ge praat nog wat verder
 » over worstenbroden en zo nu en dan bemerkt ge dat uw acade-
 » mische radiotoon plaats gemaakt heeft voor een genoeglijk
 » babbeltje. Ge voelt de temperatuur in de zaal stijgen en
 » wanneer ge na een klein kwartier uw inleiding laat overgaan
 » in een vraaggesprek met Jef van Hoof, zitten de mensen te
 » trappelen van ongeduld om een liedje te mogen zingen. Zó
 » ver moest ge ze krijgen. Het was een kostbare les voor de
 » toekomst. — Achteraf heeft de inleider de mensen niet alleen
 » moeten aanwakkeren, maar ook moeten intomen. Zo in Sint-
 » Niklaas, in Hoogstraten, bij de studenten te Gent waar het
 » enthousiasme nog dagen lang heeft nagewerkt. Voorzegger :
 » Ludo Bekkers. Soms zenuwslopend, vaak moeilijk en ver-
 » moeiend, maar altijd en overal dankbaar. »

*
 **

Het aanleren van een lied aan een massa is geen sinecure. Vooraleer men deze, soms duizendkoppige menigte, goed aan gang heeft gekregen, verloopt er wel enige tijd en zijn de zweetdruppels vaak van de partij. Het publiek is gemengd, de mensen moeten aan elkaar en aan de dirigent gewoon worden, terwijl ook de dirigent zich aan het publiek moet aanpassen. En in iedere zaal wordt op verschillende wijze gereageerd. Maar als eindelijk het ijs gebroken is, dan stijgt de temperatuur dikwerf tot het kookpunt. Dan voelt men de macht van het lied,

dat al de aanwezigen in één band verenigt, één in rythme, melodie en gevoelens.

Niet altijd verliep de instudering op dezelfde wijze. *Jan van Bouwel* zal ons over het aanleren van bepaalde liederen zijn mening ten beste geven.

« Het aanleren van meer dan dertig oude en nieuwe liederen » schonk ons heel wat ervaring. Was het de plaats waar het » lied moest aangeleerd worden of de aard van het lied zelf » dat ons mindere of meerdere moeilijkheden bezorgde, die » vraag is niet gemakkelijk te beantwoorden.

» Niet was beslist een paardenwerk **HET BELEG VAN BERGEN OP ZOOM** (Merk toch hoe sterk) haaks te krijgen

» Ingewikkelde historische teksten, streng afgetekende » rhythmien in betrekkelijk vlugge tijdmaat — dat alles verwe-

» zenlijkt men niet in een handomdraai. Neen, niet het occasioneel aanleren van een geuzenlied maakt ons bekwaam oude liederen te zingen zoals het past. Onze scholen hebben op dat gebied nog heel wat werk te verrichten.

» Een ander moeilijk aan te leren lied was het Zuidafrikaanse KOM AAN. Gemakkelijke Zuidafrikaanse deuntjes laten zich goed zingen, maar een idealistische tekst op een muziek, die meer dan één inspanning vraagt, moet door de zangbewegingen en jeugdgroepen met veel moed hernomen worden.

» Schering en inslag waren : de MULDER VAN ONS DORP, HET LIED VAN DE WESTHOEK, en PINTJE DRINK. Gemakkelijk te onthouden melodieuze en niet moeilijk uit te spreken teksten genieten altijd de voorkeur. Als daarbij het rythme nog bevattelijk is, dan is de taak van het liederen-aanleren kinderspel.

» Veel tijd hebben wij moeten besteden aan DE VRIEZEMAN. Het vlug uitspreken van de tekst en het net-aftekenen van het als een morse-alfabet klinkend rythme krijgt men niet met één slag. Toch zijn wij ervan overtuigd dat dit lied waarlijk wintervreugd in het land heeft gebracht.

» Erger is het geval van de oud-Vlaamse liederen met afwijkende teksten en verschillende melodiewendingen. Het was een onbegonnen werk verbeteringen te willen aanbrengen en om in de toekomst die klip te omzeilen zouden wij ons moeten houden aan de opgetekende versies uit de alomgekende standaardwerken op dit gebied. »

*
**

Opname en montage.

De voornaamste fasen van de avond worden opgenomen. Maar nu komen de complicaties. De acoustiek van de zaal is niet altijd gunstig. De uitlatingen van Jan van Bouwel zijn niet altijd even luid of even zacht. De kwantiteit en de diversiteit van de zingende massa bemoeijkt een homogene balans. En dan

DE « steen des aanstoots » : de verstaanbaarheid van de tekst. Wat in de zaal nog potabel is, wordt vaag en onduidelijk in de microfoon, hoe de modulator zich ook weert om dit te verhelpen.

Wij zijn daarbij heilig overtuigd dat niemand dit problema volledig zal oplossen, eenvoudig omdat er een groot verschil bestaat tussen de gezongen en de gesproken taal. Men offert of de muziek of de tekst op, doch deze twee heren volkomen dienen kan men niet. Wanneer een solist, opera-, oratorium- of liederzanger reeds zo moeilijk te begrijpen is, wat kan men dan verwachten van een uitvoering door een groep van enkele honderden, laat staan duizend uitvoerders. De duidelijkheid vermindert met het aantal. Dit geldt immers ook voor het visuele. Een foto van een duizendkoppige menigte is altijd minder scherp dan de lichtdruk van één individu. Natuurlijk spelen diverse factoren hier een bepaalde rol : de melodievorming, de toonafstanden en de taal zelf, dit om er maar enkele te noemen.

Kortom, men kan hier alleen werken met het materiaal dat men ontvangt en het is de taak van *Hendrik Daems* dit materiaal te schiften en het om te toveren in een homogene miniaturzangavond. Ook hij weet hierover een en ander te vertellen :

« Reeds tijdens de opname, de avond zelf, neem ik nota's, »
 » gewapend met mijn onafscheidbare vriend, de chronometer.
 » Het koren wordt dan van het kaf gescheiden, want alles wat »
 » ter plaatse gebeurt is nog niet geschikt voor uitzending, hoe »
 » uitstekend het ook lijkt in de zaal.

» Ook moeten wij onze technische apparatuur en ook de »
 » radioluisteraars vrijwaren van de al te dynamische losbar- »
 » stingen van onze Jan van Bouwel. Onze grootste bekommer- »
 » nis tijdens de zangavond is het bekomen van *bruikbare* opname- »
 » passages.

» Het hoeft niet gezegd dat spontane uitlatingen steeds verrassend werken, zowel in goede als in slechte zin.

» De hierboven aangehaalde plaatselijke voorbereidingen »
 » hebben het geraamte van de montage reeds vastgelegd. Alle »
 » gunstige elementen worden netjes gerangschikt en op dezelfde »
 » klanksterkte gebracht (genivelleerd).

» En dan... zoals voor iedere gewetensvolle huismoeder,
 » komt de grote kuis! Een interview, een samenspraak, paedago-
 » gische overwegingen, die schijnbaar vlot verlopen tijdens de
 » zangavond, vragen voor een radio-uitzending tal van knipsels.

» Hij heeft mij heel wat kommer bezorgd de spreker, die
 » tijdens zijn 3 minuten-speech, zijn liefde voor het volkslied
 » beklemtoonde met ongeveer 32 maal éézelfde slagwoord in de
 » micro te slingeren. Dergelijke herhalingen worden door een
 » auditorium veel minder opgemerkt, maar via de micro worden
 » zij onuitstaanbaar.

» Zij hebben mij grijze haren bezorgd de Vlaamse Barden
 » met hun sappig doorspekte volkstaal, maar die censuur nood-
 » zakelijk maakten.

» En ook die duizenden medewerkers van Ik ken een lied
 » heb ik bij elke vokale zondeval het mes op de keel, of liever
 » de schaar in de magnetofoonband moeten zetten.

» Mijn technische medewerkers, — de HH. Netens, Hen-
 » drickx, Van Butsel en De Schutter, — helen met vaardig-
 » heid deze chronische of accidentele voorvalletjes, met schaar
 » en kleefstof, operaties die veel tijd en nog veel meer geduld
 » vergen.

» Tenslotte, wanneer dit alles verwijderd is, moet de duur
 » van de montage gecondenseerd worden tot 20 minuten. En
 » om dit geheel zo gaaf mogelijk te houden, vol variatie en met
 » de nodige climax, is er heel wat wikken en wegen en heel
 » wat vindingrijkheid nodig. »

*
 * *

Met « Ik ken een lied » hebben wij slechts de helft van onze opdracht vervuld. Bleef nog het kinderlied, verzorgd door en uitgezonden voor onze kleine jongens en meisjes. Hiermede werd definitief van wal gestoken in 1955, nadat wij vooraf steekproeven hadden genomen, terwijl ook de opgedane onder-
 vindng van het lied voor de groten goed van pas kwam. Onder de titel « *Zo piepen de jongen* » werd deze nieuwe vorm de

aether ingezonden. De leiding van deze reeks werd aan dhr *Daems* toevertrouwd, die ook over dit aspect van het samenzingen enkele regels heeft neergeschreven.

« Indien het aanleren van het kinderlied gegroeid is uit de » formule van « Ik ken een lied » en indien het principe van » opname en montage hetzelfde blijft, moeten we toch de instu- » dering zelf op een andere basis grondvesten. Een massa-uit- » voering met kinderen leek ons bv. minder geschikt, zeker bij » de aanvang. Wij hebben daarom beroep gedaan op het meisjes- » koor « 't Lijsternestje » van Eeklo, dat onder de leiding staat » van Blanka de Bruycker en dat ons tot nu toe de meest » bevredigende resultaten bracht. Grote aandacht wordt geschon- » ken aan het beleven van de tekst, van het gebeuren, naast de » verzorging van rythme en melodie. Ook voor deze uitzending » genieten wij de belangstelling van de kleine en grote luiste- » raars. Wij zoeken vooral naar die liederen, waarvan de auteur » zich wist te verplaatsen in de wereld van de kinderfantasie. » Het kind heeft recht op een voor zijn stem natuurlijk geschre- » ven partij, op eenvoudige woordenkeuze en op blij klinkende » wijsjes. In de keuze van ons liederrepertorium zullen wij deze » gegevens als richtlijn nemen en wij hopen hiermede eveneens » ons steentje bij te dragen voor de verspreiding van het goede » kinderlied. »

Referendum.

In 1954-55 kwam een nieuw element het bestaande schema aanvullen : het referendum. De aanwezigen mochten tussen een lijst (opgesteld in samenwerking met plaatselijke organisaties) van tien liederen één uitkiezen, dat hen het nauwst aan het hart lag. De liederen die het grootst aantal stemmen bekwamen, werden op het einde van de avond gezongen.

Wat kwam hieruit naar voren?

1) Vermits het publiek niet meer over de tekst van het lied beschikte kon men de kennis van de woorden goed aan de tand voelen. Het resultaat was bedroevend. Kende men de eerste strofe min of meer, van de tweede en derde bleef niet veel over.

2) De melodie was beter gekend, alhoewel soms met verschillende foutieve varianten.

3) En waarheen ging de voorkeur van onze zingende Vlaamingen? Zie hier de uitslagen en... oordeel zelf.

Volgende liederen werden verkozen :

Lied van mijn land : 3 maal.

Vlaanderen (Veremans) : 2 maal.

Mijn Vlaanderen heb ik hartelijk lief : 2 maal.

Volgende liederen werden éénmaal tot de meestgeliefde gerekend :

Sarie Marais, De Kempen, Het Liedje van de Smid, Klokke Roeland, Van Rijswijckmars, Piet Hein, Hoge Toren en van Armand Preud'homme : Op de purperen Heide, Kempenland en Susa Nina.

*
**

BESLUIT.

Met lof en kritiek werden onze uitzendingen gezegend. Hiermede werd de algemene regel bevestigd. Stuurlui aan wal hebben ons verteld hoe het moest. Componisten hebben ons hun goedkeuring en hun samenwerking doen kennen. Velen die op het gebied van het Vlaams cultureel leven actief zijn hebben ons gesteund. Maar één concreet feit valt niet te loochenen, een feit dat wijst op het succes en de weldoende invloed van deze liederavonden : het geweldig aantal aanvragen tot samenwerking van culturele verenigingen allerhande. Uit alle hoeken van het Vlaamse land ontvingen wij voorstellen, zodat wij nu reeds (in Februari 1955) met de binnengekomen aanvragen gans het seizoen 1955-56 kunnen vullen.

Ja, wij kennen een lied dat 't hart bekoort!

Corneel MERTENS.

Jeugdzorg, jeugdopleiding en jeugdontwikkeling zijn volop aan de orde van de dag. Diep wordt gevoeld hoe voornaam de taak is, die daarbij te vervullen valt. Komen daarvoor in aanmerking in eerste instantie het HUIS, in zijn betekenis van huisgezin en ouderlijke en kinderlijke samenhang, en de SCHOOL met het onderwijs, dat zij verstrekt en de opvoeding, die zij behartigt.

Beide hebben er voor te zorgen dat de vorming van hart en geest van de aankomende geslachten in de beste voorwaarden geschiedt. Het komt er op aan de jongeren intellectueel en moreel derwijze te wapenen, dat ze later in de strijd voor het bestaan in staat zijn hun eigen voorspoed te scheppen en tevens het hunne bij te dragen tot de welvaart van de gemeenschap.

Het N. I. R., onder de stuwkracht van een schrander en vastberaden hoofdbestuur, ijvert op zijn beurt om in de aangegeven richting doelmatig werk te verrichten. Wel bewust dat de opleiding op een stevige grondslag dient te steunen, werd de nodige schikking getroffen om wekelijks 's Donderdags van 17 u. 15 tot 18 u. 15 passende programma's ten gunste van de prille jeugd uit te zenden.

Aldus werd het *Kinderruur* in de wekelijkse programma's ingelast om, in eerste instantie, in tegenstelling met de *Schoolradio*, ontspanning te verschaffen en tevens de algemene ontwikkeling te steunen.

Door bevoegde, ervaren specialisten in zake opvoeding worden gesprekken gevoerd met de jeugdige toehoorders, die in de studio zelf, dank zij handig verschafte uiteenzettingen en ophelderingsen, hun weetlust bevredigen.

Hun leergierigheid wordt aangespoord door hun aandacht te vestigen op feiten, waarop ze nog niet gelet hadden, en die de volste belangstelling verdienen. De opmerkingsgave en de bewondering worden aangewakkerd door o.m. diep vorsend de natuur na te gaan, die zoals Goethe het zo treffend leerde, een lijvig open boek voorhoudt, dat op elke bladzijde een gewichtige inhoud biedt voor wie lezen kan.

De klacht, door Guido Gezelle geuit in het gedicht « O 't ruisen van het ranke riet! Hoe menig mens aanschouwt U niet, en hoort uw zingende harmonij, doch luistert niet en gaat voorbij, maar uw geluid verstaat hij niet, O, mijn beminde ruisend riet », kan zich bezwaarlijk nog lang laten gelden.

De zaakrijke stof wordt aangevuld door allerlei aantrekkelijkheden als : *sprookjes*, om de fantasie de plaats te laten, die haar toekomt in de kinderlijke verbeelding, welgekozen *verhalen* geput uit levenservaringen, een *luisterspel* met morele strekking, en nu en dan een niet minder prettig *poppenspel*.

Dit alles wordt afgewisseld met een paar liederen en korte muziekuitvoeringen.

De behandeling van het voor die uitzending voorzien materiaal geschiedt zo radiogenisch dat de kinderen, die de uitvoering in de studio niet bijwonen, het programma zonder inspanning kunnen volgen en genieten. Wat niet uit het oog verloren mag worden is het feit, dat, wanneer kinderen in het brandpunt van de belangstelling worden geplaatst en het duidelijk om hun welzijn gaat, hun een algemene warme belangstelling te beurt valt vanwege de ouders en de ouderen. Zulks is voorzeker het geval met het Kinderuur. Op de dag en het uur waarop het in het N.I.R.-programma voorkomt, draait men graag de knop van het radiotoestel in de huiskamer open om aandachtig te luisteren naar hetgeen aangewend wordt om de nevel, die de

jonge breinen omsluit, te doen wijken voor het koesterend en bezielend licht van de kennis.

Met orde en methode wordt te werk gegaan, ook met een toewijding, een handigheid, een gemoedelijke en liefdevolle bejegening, die alle lof afdwingen. Bijzonder opvallend zijn de kieskeurigheid in zake het te gebruiken materieel en de bezorgdheid voor het begripsvermogen van de jeugdige schaar, wier aandacht geen ogenblik mag verzwakken.

Uit de sproken en vertellingen worden onmeedogend banaliteiten geweerd. De uitleggingen van spreekwoorden en spreekwijzen zijn logisch en overtuigend; de wetenschappelijke « snuffjes en nieuwtjes » zijn meesterstukjes van duidelijkheid en geschiktheid.

De luisterspelen zijn wondervol zo van inhoud als van vorm. Niet zelden zweeft over dat alles een waas van poëzie, die het aesthetisch karakter en de bekoorlijkheid ervan verhoogt. De poppenspelen komen hier voor op hun best. De welvoeglijkheid verliest nooit haar rechten en de taal, verschillend van klank en

sterkte, volgens het karakter van de optredende kunstenaars, behoudt haar zuiverheid en helderheid.

De jonge toeschouwers worden mede in de voorgestelde handeling betrokken; ze laten luide hun goed- of afkeuring horen. Het Kinderuur is uitgegroeid tot een voorbeeld van kundige, paedagogische prestaties.

De leiding is toevertrouwd aan Frits van Tichelen, die hier in toepassing brengt de stelsels, voorgehouden door de alom bekende grondleggers der moderne opvoedkunde, in talrijke uitgaven nader toegelicht en verder uitgewerkt door zijn vader, Hendrik van Tichelen, de stichter en ere-Conservator van het paedagogisch museum te Antwerpen. Met zijn medewerkers leidt Frits van Tichelen het Kinderuur tot vruchtbare uitslagen.

De betogen, in een perfect Nederlands verklankt, munten uit door degelijkheid en doelmatigheid. Virginie Loveling verklaarde luid en overtuigend in haar gedicht « Het Liedje mijner Kindsheid » dat

« Wat in de Kinderjaren het hart boeit en tooit

Blijft eeuwig in 't geheugen en men vergeet het nooit. »

Die dubbele bevestiging zij een spoorslag om de ingeslagen weg verder te bewandelen.

Van alle facetten van het Kinderuur, is er een dat wij hier in het bijzonder willen vermelden n.l. de ruime deelneming van bekende letterkundigen. Doordien voor elk programma van het Kinderuur andere teksten voor verhalen en spelen worden gevegd, ziet Frits van Tichelen zich genoodzaakt steeds nieuwe stof te zoeken. Waar hij die zelf niet kan bezorgen, wendt hij zich tot knappe auteurs voor de jeugd.

Dank en waardering komen hun toe voor de talrijke talenten, die ze laten blijken in hun literaire bedrijvigheid en voor de verdiensten aan de dag gelegd om in het N. I. R. kennis en beschaving, schoonheidsgevoel en kunstgenot doelmatig te bevorderen ten bate van een beter toegeruste jeugd.

O. van HAUWAERT,
Ere-inspecteur M.O.

Bij de aanvang van het jongste seizoen werd mij de leiding van een nieuw kabaret aangeboden.

Mijn « kabaretbagage » bestond uit mijn medewerking aan het zeer gunstig bekende *Cyrano* en mijn optreden bij « Eén, twee, drie », onder leiding van mijn collega Jos Op de Beeck. Vele leraars en talrijke goede toneelregisseurs hadden me echter verklaard : « Als je het klassieke machtig bent is de rest kinderspel ». De eerste aarzeling werd dan ook spoedig overwonnen en op 30 Oktober 1954 ging de eerste uitzending van het Radiokabaret « *Kop en Staart* » de aether in.

De avond bracht een aanmoedigend succes en ik waande me de Rubicon over.

Het zou Januari worden eer ik een overzicht kreeg van de vele moeilijkheden die « het lichte genre » angstvallig verbergt maar die telkens opnieuw dreigend hun kopje naar boven steken. Ik had me voorgesteld dat de kleinkunstmogelijkheden op dit ogenblik in het Vlaamse landsgedeelte zo ver geëvolueerd waren wat acteurs, chansonniers, muzikanten en tekstschrijvers betreft, dat wij zowel naar vorm als inhoud een kabaret konden brengen in de aard van het Noord-Nederlandse en het Franse, maar dan doordrenkt met de eigen Vlaamse aard en wezen. Geen boertige klucht maar ook geen hoogdravende literatuur, een geestige middenweg tussen de twee. Brede wegen staan trouwens open.

In mijn overmoed zag ik die wegen bezaaid met uitingen van vreugde, lev' sliedjes, hekelrijmen, Vlaamse typen met humor en lach, korte en rake sketches. Ik heb geleerd dat de wegen afgebakend zijn en soms tot smalle paden worden, dat hoeken dienen afgerond, en een gezonde vrolijke lach te voorschijn toveren een zware opdracht is.

De middelen zijn beperkt, men dient te varen met de riemen die men heeft en moet met zorg klippen vermijden die opduiken op plaatsen waar men ze het minst verwacht.

Vele auteurs vinden het niet lonend voor het kabaret te schrijven. De censuur is zeer streng en slechts op weinig Vlaamse vedetten kan beroep gedaan worden daar de middelen beperkt zijn.

Kabaret is een formule die zeer in de smaak valt van de brede lagen van het publiek. Daardoor wordt het juist een middel om zacht maar zeker het publiek in de richting te stuwen die wij verlangen. Een bewijs daarvoor ligt mijns inziens in een initiatief van Marcel COOLE. Hij slaagde er namelijk in vele Vlaamse dichters te bewegen een liedertekst of een vers voor het Kabaret af te staan en in het kader waarin wij deze naar voren brachten vonden zij hun weg naar het grote publiek. Deze richting moeten we voortbewandelen. Waar sommige auteurs afzijdig blijven, blijken er gelukkig genoeg anderen te zijn die een kern willen vormen en zich, als ik mij zo uitdrukken mag, als pioniers willen ten dienste stellen van het Vlaamse Kabaret. Langzaam maar zeker stellen nieuwe medewerkers hun talent ter beschikking en stijgt het peil van de aanbiedingen.

De formule welke wij tot heden toepasten kan gewijzigd worden. Wij zouden bijvoorbeeld het orkest kunnen vervangen door twee piano's. Een beperkte muzikale omlijning werkt het intieme karakter van het kabaret in de hand.

De twee voorwaarden om tot betere resultaten te komen zijn bijna synoniem. Zij heten tijd en geld. Om pittig voorgesteld te worden moet een kabaret ingeleefd zijn. De tijd die nu besteed wordt aan herhalingen is te gering. Een direct contact met het publiek blijkt eveneens gewenst. De mogelijkheid zou bv.

ALMA BLANCA,
die geregeld medewerkt
aan «Kop en Staart».

JAN VAN DEN BROECK,
creëerde «Fons de Facteur»

onderzocht kunnen worden om in verscheiden grote centra op te treden en tenslotte het publiek actief deel te laten nemen aan de uitvoering.

Mijn voornaamste doel blijft : een Vlaams kabaret brengen. Beperkt dit de keuze wat zangers en zangeressen betreft, het opent de mogelijkheid nieuwe zaken te brengen en de z.g. successen van de dag, te vervangen door liederen die niet alleen wat rythme maar ook een beetje van de eigen Vlaamse ziel brengen.

Het zou ondankbaar zijn deze eerste indrukken te besluiten zonder een warme hulde te brengen aan allen die « con amore » hun medewerking aan de verschillende uitzendingen hebben verleend.

Mijn grootste dank gaat wellicht naar het publiek, waaronder allicht een mopperaar schuilt, maar dat over het algemeen toch blijken geeft van waardering en onbewust de weg wijst naar het uiteindelijk doel — al ligt dit dan voorlopig nog in het verschiet.

JORIS COLLET

Programma : Etienne van Neste

« Ik houd vooral van zang, omdat in mijn ogen (of oren?) de menselijke stem de meest directe uiting is van het menselijk voelen. Een instrument kan volmaakter zijn, maar de stem is aangrijpender. »

Met deze woorden verklaarde Etienne van Neste mij zijn voorkeur voor opera en bel canto, die onder zijn impuls nu sinds bijna tien jaar hun vast recht in onze programma's verworven hebben.

Het is wel iets raars met die zang : men houdt er dol veel van, of men verfoeit hem. Er bestaat hier geen tussenweg. Men luistert vol aandachtige ontroering naar een mooie stem, maar men wendt zich onmiddellijk verstoord af van de stem die, al ware het maar lichtjes, onharmonisch is of schijnt.

Waarschijnlijk houdt dit verband met wat Van Neste zegde over de directe uiting van het menselijk voelen door de stem. Achter een valse of onwelluidende stem ziet men direct de mens en de mens stelt aan de mens zelf nog hogere eisen bij de uitdrukking van zijn gevoelens dan aan het muziekinstrument dat hij vervaardigde. Indien op een concert, of erger, voor de micro, bijvoorbeeld een te scherpe of te nasale stem weerklinkt, stopt men de oren of draait men de knop o.m. terwijl het publiek over 't algemeen wel iets welwillender is tegenover een instrumentaal solist. Maar wanneer daarentegen een bel canto-ster

de volmaaktheid benadert (kan men ze ooit bereiken?) is het publiek ook nog veel uitbundiger dan voor de beste instrumentale solist.

Ja, het is zeker zo dat de menselijke stem uiteraard veel aangrijpender is dan het meest volmaakte instrument en dit kan dus wel de voorkeur van het publiek voor de bel canto verklaren.

Wanneer bij een ontmoeting iemand toevallig verneemt dat ik op het N. I. R. werkzaam ben, is de reactie steeds prompt : « Ge zoudt eens wat betere programma's moeten geven », of « Uw programma's zijn nog al wat beter dan die van... », volgt dan de naam van de ene of andere buitenlandse post. Als ik dan, na bescheiden opgemerkt te hebben dat de programma's niet door mij gemaakt worden, uit belangstelling toch om nadere verklaring van de uitgebrachte critiek verzoek, blijkt meestal dat geen goede programma's deze zijn die onvoldoende opera bevatten, met het gevolg dat onze programma's over 't algemeen vrij goed gevonden worden, want aan opera en bel canto geen gebrek.

Ik weet niet of U het gemerkt hebt, maar er loopt door de programma's van Etienne van Neste een lijn als een gouden draad. Geloof niet dat U toevallig deze of gene aria of deze of gene ouverture te horen krijgt. Etienne van Neste weet steeds precies waarom hij voor een bepaald programma niet dit maar dat gekozen heeft. Het gebeurt alles met liefde en overleg.

Men merkt het dadelijk als hij over zijn werk spreekt. Etienne van Neste is een amateur in de goede zin van het woord, een liefhebber met smaak, die als een ware apostel zijn liefde voor de muziek op zijn medemensen tracht over te brengen en met dit doel bewust voor ogen zijn programma's samenstelt.

Hij behoort ook tot de uitverkorenen van het lot, wie het geluk is deelachtig geworden van hun liefhebberij hun beroep te kunnen maken. Dit verklaart de geestdrift waarmee hij zijn werk verricht en waarmee hij er over vertelt. De interviewer moet maar naar hem luisteren, zonder veel vragen te stellen.

Hij begon zijn job voor de radio in 1945 als adjunct van Karel ALBERT voor de dienst der zogenaamde lichte muziek.

tekent uit Mozart's tijd, toen het nog « de bon ton » was te laat in de opera te komen. Ik geef de voorkeur aan de onmiddellijke actie, hetzij door een aria, hetzij door een kort brillant koorfragment om de luisteraars in de gewenste stemming te brengen.

Ik waag tenslotte toch een paar vragen in deze stortvloed van welsprekendheid :

- Wat denkt U van de uitvoering van eenzelfde aria door verschillende vertolkers in één programma?
- Absoluut tegen, want dat ontardt in een onvruchtbare discussie rond even grote en verdienstelijke zangers. Sommige luisteraars hebben hun al dan niet muzikaal gemotiveerde individuele voorkeur en bewondering, en het heeft geen zin ze hierin te ontgoochelen. Ze komen tenslotte toch vanzelf tot vergelijking en goede smaak, door bij ons steeds het beste en het mooiste te horen. Wat meer is, ik ben ervan overtuigd dat onze bel canto-luisteraars, door de meerdere bekendheid en vertrouwdheid die zij verwerven met sommige opera's, liederen en concertaria's, via de bel canto tot de zogenaamde zuivere muziek komen. Wij moeten echter te veel gepraat en geleerddoenerij voor de micro vermijden.
- Waarom maakt U uw programma's niet volledig bekend in « De Radioweek » en beperkt U zich tot de algemene titel opera- en bel canto?
- Het element van verwachting en verrassing is van groot belang. Als ik mijn programma's van te voren bekend maak, bestaat er kans op vooringenomenheid tegenover bepaalde nummers, die echter totaal kan wegvallen bij de uitvoering. Ik wil eerst de emotie verwekken, dan pas het oordeel, desnoods de veroordeling...
- In de zomermaanden geeft U nochtans de uitvoering van volledige opera's die U vooraf bekend maakt.
- Er zijn luisteraars die er de voorkeur aan geven bepaalde opera's in hun geheel te horen. Ook deze moeten wij tevreden stellen. Ik streef er naar in drie Zomers voor hen

nagenoeg het volledig repertorium van de op plaat gebrachte opera's, een veertigtal, voor de micro te brengen. Intussen is de vraag naar wederuitzendingen al weer zo groot, dat ik met een gerust geweten deze reeks opnieuw kan geven. Voor de liefhebbers van volledige opera's heb ik bovendien nog het opera-feuilleton bedacht, waarin elke week een volledig bedrijf van een opera wordt ten gehore gebracht, en aldus de hele opera in twee of meer weken.

U ziet het, Etienne van Neste, wikt en weegt hoe en met wat hij de muziekliefhebbers, de opera- en bel canto-liefhebbers in het bijzonder genoeg kan doen.

Voor de micro veel muziek en weinig gepraat, is zijn leuze. Voeg daarbij zijn « feeling » voor wat het publiek graag hoort, en U hebt de verklaring van het populair succes van onze opera- en bel canto-programma's.

Lina DILLE-LOBE

JEF VERELST

Jef Verelst zit vóór mijn bureau. Ik zit er achter. Tussen ons, op het bureau ligt een laconieke nota van mijn vriend, het Hoofd van de Dienst Pers en Luisteraars. Op die nota staat te lezen : « Ge werd belast met het schrijven van een stuk waarin Jef Verelst voor de luisteraars uitgetekend wordt. Mag ik dat vóór het einde dezer maand verwachten ? »

Die maand is vijftien dagen verstreken en ik heb nog geen letter van bedoeld epistel. En daarom zit Jef Verelst nu in mijn bureau. Maar ik weet niet waarom men mij een dergelijke opdracht gegeven heeft. Ik ben geen journalist of geen literator. En iemand met woorden karakteriseren is geen werk voor een muzikant.

Ik heb de reispas van Jef gezien. Grootte : 1,75 m. Ogen : bruin; Bijzondere kentekens : geen.

En daar hebt ge't! Wat wilt ge nu schrijven over iemand die geen bijzondere kentekens heeft! Er zijn geen mensen moeilijker te portreteren dan « normale ». Ge moet al een hele boel fantasie hebben om daar iets van te maken. En die heb ik niet.

Daarbij komt nog dat Jef Verelst een beminnelijk mens, een goed collega en een van de meest toegewijde leden van het omroeperspersoneel is, zodat ge het niet over uw hart kunt krijgen om zo tussen de regels hier en daar een kleine prik te geven. En wat plezier hebt ge daar nu aan over een vriend te schrijven als ge er niet hier en daar een beetje peper en zout kunt tussen strooien? En wat heeft de lezer er aan als ge hem een stuk voor-schotelst dat even goed door de schrijver van « Jantje zag eens pruimen hangen » kon geschreven zijn!

Ik heb er daarom mijn reputatie niet aan gewaagd en onze dirigent kalm gezegd: « Jef man, ge wordt niet beter gediend dan door uzelf. Ga eens praten met een van je literaire vrienden en zeg hem eens fatsoenlijk neer te schrijven wat je hem vertelt. »

Ende zo geschiedde. Aldus krijgt ge Jef Verelst zelf aan 't woord en zo hebt ge 't nieuws uit een zeer betrouwbare bron.

Karel ALBERT.

Dirigeren is het boeiendste wat ik ken, zegt Jef Verelst. Het betekent een uitvoering creëren, de eigen interpretatie van een stuk muziek verwezenlijken, zijn persoonlijkheid opleggen aan een geheel orkest...

Hoe ik tot het dirigeren kwam? Dat gebeurde te Winterthur, in Zwitserland. Ik was daar solo-hoboïst aan het Stedelijk Orkest en leraar aan de muziekschool. Op zekere dag, toen de dienstdoende dirigent ziek was, kreeg ik de gelegenheid het orkest te dirigeren omdat een mijner leerlingen als solist optrad en op dat ogenblik begreep ik plots dat dit de richting was, die ik uit wilde. Ik ben dan ook les gaan nemen bij de beroemde dirigenten, de heren Scherchen en F. Weingartner.

Ik zou echter weldra naar mijn land terugkeren. Ik had mijn candidatuur gesteld bij het N. I. R. en mijn verbintenis zou in 1934 ingaan.

Dat was de veertiende April en ik weet dat nog zo precies omdat het mij is bijgebleven als een soort wedren. Het seizoen van het orkest van Winterthur eindigde namelijk steeds midden April en ik ben toen, terstond na de laatste uitvoering, hals over kop naar Brussel vertrokken voor mijn eerste repetities met het toenmalige « Licht orkest » van de radio, dat onder de leiding stond van Karel Walpot, en dat later het Omroeporkest zou worden.

Ik kwam daar echter niet als dirigent; ik bleef verder de hobo bespelen, zonder dat het dirigeren mij nochtans uit het hoofd ging. Ik nam verder les bij onze bekende landgenoot Désiré Defauw en behaalde aan het Conservatorium te Brussel het hoger diploma met grote onderscheiding. Bij het N. I. R. moest ik sinds 1939 steeds vaker optreden als plaatsvervanger van de dirigent Karel Walpot, zeer dikwijls op het laatste ogenblik, vrijwel zonder voorbereiding. Tijdens de oorlog borg ik de dirigeerstok op, maar in 1945 werd ik tweede dirigent van het Omroeporkest.

Vorig jaar, tenslotte, kwam mijn benoeming van eerste dirigent, toen dhr Leonce Gras Directeur van de Muziekdienst van het N. I. R. werd.

Of ik ook viool gespeeld heb?

Wel daar begon het mee. Van mijn zesde jaar af leerde ik vioolspelen aan de muziekschool te Mechelen, waar mijn ouders, nadat ze een tijdlang te Brussel hadden gewoond, waren teruggekeerd. Mijn vader was een hartstochtelijk muziek liefhebber. Zelf had hij geen muziek kunnen studeren, maar hij werd feestbestuurder van de harmonie « Cercle Mozart » te Mechelen, en als zoveel andere vaders wilde hij zijn zoon de weg opsturen die hijzelf niet had kunnen volgen.

Als elfjarige speelde ik reeds de concerten van Mendelssohn, Max Bruch, Mozart, enz.

Op dit ogenblik nam mijn vader echter een andere beslissing. De « Cercle Mozart » stond namelijk voor een lastig probleem. Er moest een hobospeler gevonden worden, en die waren er toen

in Mechelen niet. Hij nam dan ook een kort besluit : zijn zoon zou dit instrument zo vlug mogelijk leren bespelen om de harmonie uit de nood te helpen. En ik deed dit en behaalde na drie jaar een eerste prijs aan het Conservatorium te Brussel. Maar intussen stond de viool in de hoek. Langs een omweg dus slechts, en vrij laat in mijn carrière zou ik, en dan nog voor een deel door een toeval, mijn ware roeping ontdekken : dirigeren.

Wat mijn persoonlijke voorkeur in de muziek is? Strawinsky, Hindemith, Bartok en al onze jonge vooruitstrevende toondichters onder wie er verscheiden in het N.I.R. werkzaam zijn.

Wat mij in die muziek vooral boeit, is dat wij er een ander rythme, andere klanken, andere harmonieën in ontdekken. Ze is van onze tijd. En dat het publiek er voorlopig niet volmondig op ingaat, is normaal. De musici zijn altijd een eind vooruit op het publiek. Denk er om dat het nu aanvaardt wat het twintig, dertig jaar geleden heeft uitgefloten. Niemand verzet zich nog tegen werk van Richard Strauss, en nog minder tegen — laten we zeggen « Carmen », van Bizet, een werk dat in zijn tijd toch ook heftige reacties heeft uitgelokt!

Wat te vertellen over de vele concerten die ik nu voor Volksopleiding (Ministerie van Openbaar Onderwijs) in de provincie geef. Net als voor de organisatie « Jeugd en Muziek », bestaat het programma hiervoor uit twee delen : een instructief gedeelte, waarin de onderscheiden instrumenten (hout, snaren, koper en slagwerk) achtereenvolgens aan het publiek worden voorgesteld, en een uitvoering, die zowel klassiek als modern werk kan omvatten. Vooral in de provincie mag men hiermee niet te vlug van stapel lopen, maar het gaat er in elk geval om, het publiek meer en meer ook met die nieuwe klanken vertrouwd te maken.

Wat mij daarbij als merkwaardig is opgevallen, zijn de verschillende reacties van het publiek. Op zekere dag zouden we met modern werk uitpakken. In de namiddag speelden we voor de schooljeugd — jongeren tussen zestien en achttien jaar. Zij aanvaardden de « moderneren » doodgewoon, kennelijk

hebben zij, door hun vertrouwdheid met de jazzmuziek, die nieuwe klanken reeds « in het oor », zodat ook de « hogere muziek » hen niet afschrikt. 's Avonds stonden wij echter voor een « gewoon » concertpubliek dat grotendeels uit ouderen bestond. Zij reageerden veel koeler, hun applaus was eigenlijk meer dan beleefd. De jeugd hebben wij dus reeds op onze hand.

De orkesten van het N. I. R. worden meer en meer gevraagd en dat brengt werk mee. En weet U wel wat een verplaatsing naar West-Vlaanderen of Limburg betekent, met een hele groep mensen en al die instrumenten? En na de uitvoering moeten we nog terug ook, met onze bus de baan op in de nacht, ijzel of niet...

U begrijpt nu meteen dat ik geen tijd heb om er een hobby op na te houden. Mijn werk, de muziek, dat is mijn hobby; ze neemt me geheel in beslag.

BALANS VAN EEN JAAR

Als er een Vlaamse provincie is die tamelijk sterk haar oorspronkelijk karakter heeft bewaard, moet in de eerste plaats West-Vlaanderen vermeld. Ondanks de technische vooruitgang en de gelijkmaking die er het gevolg van is, draagt het culturele leven er een eigen stempel. Benevens nadelen, zitten daar ook voordelen aan vast — en in ieder geval mag er in West-Vlaanderen van een bloeiend geestesleven worden gesproken. Alleen op kleine, afgelegen dorpen, gebeurt er zelden iets dat de belangstelling van een ruimer publiek verdient.

In de rij der Gewestelijke Programma's beoogt Studio Kortrijk dat specifiek Westvlaamse tot zijn recht te laten komen. Vooreerst door alles wat in West-Vlaanderen leeft en roert om medewerking te verzoeken en voorts door zelf naar de Westvlaamse bevolking te gaan, om haar in onmiddellijk contact met de radio-omroep te brengen. In een vierde deel van de 253 Westvlaamse localiteiten werden openbare uitzendingen ingericht, grepen opnamen voor reportages plaats of werden medewerkers aangeworven. Meer dan een derde van de steden en gemeenten werd bereikt door de berichtgeving en uit meer dan de helft kwamen brieven van luisteraars binnen, niettegenstaande het feit dat er in het noorden en het westen van de provincie gebieden zijn waar de programmatie moeilijk kan opgevangen worden.

Alles samen werden 60.008 reacties van luisteraars ontvangen. In dat getal kwamen de aangevraagde plaatjes voor minder dan een derde, voor 18.857 brieven tussen. Voortgaande op de weerklank die erdoor werd opgewekt, was het meest beluisterde programma de Bonte-Woensdagavond, die van Januari tot Maart onder het motto « Lachen is gezond » en van Oktober tot Januari onder het motto « Weg met de Zorgen » rechtstreeks uit 26 localiteiten werd uitgezonden. De figuur van Disten Pulle, belichaamd door de Kortrijkse toneelspeler Gustaaf Hubrecht, kende een fabelachtige bijval. Op uitnodiging van de plaatselijke « Bond der West-Vlamingen » grepen de laatste opvoeringen van « Lachen is gezond » te Antwerpen en te Brussel plaats, voor eivolle zalen en in aanwezigheid van verschillende autoriteiten.

De muzikale programma's namen op een totaal van 963 u. 667 u. 27' in beslag. Daarvan werden 129 u. 55' aan levende muziek besteed. Twee en twintig concerten van ernstige muziek, ingericht door conservatoria, muziekscholen en culturele verenigingen, werden uit verschillende centra gerelayerd. Verder kwamen ook 14 harmonieën of fanfares benevens 10 koorgroepen aan de beurt. In samenwerking met de luisteraars werden 5 zang- en declamatie-avonden georganiseerd.

Om de muziek van eigen bodem te leren kennen en waarderen werd maandelijks een Westvlaamse componist uitvoerig belicht en iedere week werd gedurende 20' muziek van West-Vlamingen ten gehore gebracht. Veel van die muziek werd op plaat geregistreerd, zodat langzamerhand een discotheek van Westvlaamse muziek ontstaan is, die nu reeds als een unicum mag beschouwd worden. Verder traden alle solisten en ensembles uit West-Vlaanderen, die daarvoor in aanmerking konden komen, voor de micro op.

Daarom werd de ontspanningsmuziek niet verwaarloosd. Zestien lichte orkesten werkten aan de uitzendingen mede. Het seizoen aan de kust werd weerspiegeld in een reeks programma's,

DISTEN PULLE
kende een jabelachtige
bijval...

die van Juli tot September uit etablissementen uit De Panne, Blankenberge en Knokke werden gerelayeerd. Gecommentarieerde programma's van Nieuwe Plaatjes en van belangwekkende jazz-opnamen voldeden aan het verlangen van de luisteraars, die daarin hun gading vinden.

Onder de gesproken uitzendingen, ging de belangstelling voor het Kinderuurtje in stijgende lijn. Niet minder dan 7.217 jonge luisteraars antwoordden op de gestelde vragen en deelden hun indrukken over de inhoud van het programma mede. Door de « Zonnestraal » voor de zieken werden ontspanningsavonden ingericht in de provinciale sanatoria van Proven en Sijsele. Met Sint-Niklaasdag werden door zijn bemiddeling 1.033 pakketten aan zieken en herstellenden bezorgd. Aan de patiënten uit het stedelijk hospitaal te Kortrijk werden daarenboven 45 pakjes overhandigd en aan de patiënten van het sanatorium te Sijsele nog 150, gedurende een feest dat door de studio georganiseerd werd.

Van September tot Mei verenigde de Oppermeester van « Land van mijn Hart » de West-Vlamingen « waar zij ook zijn » om te luisteren naar een programma, dat aanvankelijk 20¹ duurde en door de medewerking van de belangstellenden zelf tot een uur is uitgegroeid. Een uur waarin over West-Vlaanderen en de West-Vlamingen over de gehele wereld rustig gesproken en gezongen wordt, van mens tot mens, zonder sensatie en zonder bluf. Een oasis van stilte, ééns om de vier weken. Persoonlijkheden als Ernest Claes, Prof. Van Wijk Louw uit Kaapstad en Peter Corteville, de uitgever van de « Gazette van Detroit », op bezoek in West-Vlaanderen, verleenden hun medewerking. Voor 8 uitzendingen kreeg de Oppermeester, verrassend genoeg, niet minder dan 2.573 brieven, waarvan een vierde uit Brussel en de Waalse provincies; andere correspondenten schreven uit Nederland, Frankrijk, Duitsland, Engeland en Ierland.

De leerlingen van het middelbaar onderwijs kwamen voor de micro van Januari tot Mei, de jeugdverenigingen van Juli tot September. Dan werden zij afgelost door de speelschare van de

studio, die optrad met « Wie is de Moordenaar? », een radiospel in vervolgen, op tekst van Mr. G. van Wonterghem, met medewerking van verschillende specialisten. Deze geschiedenis, waarin griezel en psychologische ontleding tot een merkwaardige eenheid versmolten waren, lokte 306 reacties van luisteraars uit. Voorts werden zes oorspronkelijke luisterspelen opgevoerd door vooraanstaande toneelmaatschappijen of door de speelschare van de studio.

In het najaar kwamen om de veertien dagen oude sagen, volksliederen en gebruiken aan de beurt in « De Glans van het Verleden », terwijl iedere week over een Westvlaamse wetenswaardigheid gehandeld werd, over plaatselijke geschiedenis, taalkunde, toneel en oudheidkunde, door bevoegde medewerkers, universiteitsprofessoren en stille vorsers, die sedert jaren op het gebied van hun specialiteit werkzaam zijn.

Daarbij kwamen kronieken over godsdienstige onderwerpen, over sport (voetbal, wielrennen, duivenliefhebberij en atletisme!) en over sociaal-economische problemen; ronde-tafelgesprekken en interviews over actuele vraagstukken en klankbeelden waarin zowel over de zwanen op de Brugse reien als over de nog levende IJslandvaarders van Westende gesproken werd. Elf recensenten zorgden geregeld voor een beoordeling van de pas verschenen boeken.

Na een jaar gaat men zich afvragen hoe het mogelijk is dat een micro zoveel en in zulke verscheidenheid kan verslinden. Nochtans hebben de luisteraars ook hun critiek niet gespaard. Sommigen klaagden erover dat de bonte avond « Lachen is gezond » te volks was; anderen drukten er hun mistevredenheid over uit dat de bonte avond « Weg met de Zorgen » niet volks genoeg was. Te veel Vlaamse muziek schreef de ene; te weinig oordeelde een andere. Een Brusselse luisteraar luchtte zijn ontstemming over het feit dat er weinig West-Vlaams gesproken werd, terwijl een onverbidde partijganger van het A.B.N. sommige dialectisch gekleurde vertellingen en alleenspraken (o, Disten Pulle!) een gruwel vond.

Opvoeding, ontspanning? Opvoeding én ontspanning. Of liever, ontheven aan die keuze, bestaat er een derde ideaal: menselijkheid. Daarnaar te streven lijkt nog het aantrekkelijkst. Dan komen er goed- en afkeuringen los. Alleen de stilte zou onmenselijk zijn.

A. DEMEDTS.

Ontdek de Wereld

Wel wat tot mijn schaamte moet ik bekennen, dat ik zeer toevallig de Werelduitzendingen van het N.I.R. ontdekt heb en dan nog in de aether, die dan wel haar natuurlijke plaats is, maar toch...

Als persman, die dagelijks de Brusselse straten, Flageyplein inbegrepen, plat loop op zoek naar nieuws, had ik toch moeten weten, dat in het gele cubus-gebouw langs de vijvers van Elsene, ook nieuws uitgezonden werd naar de vier windstreken en ver, zeer ver over de grenzen heen.

ORU, de Vriendschapsbode, is zowat een jaar geleden voor de eerste maal langs de luidspreker van mijn radiotoestel mijn eetkamer binnengeslopen, tussen twee luidruchtige stoor-

zenders in. Eerst dacht ik met een Belgische D-Xer te doen te hebben, maar die zenden geen muziek uit en zeker niet het Johann Sebastian Bach.

Concerto in F, het eerste der Brandenburgse concerto's van

Mijn nieuwsgierigheid als luisteraar en als journalist was gewekt en ik ging op stap. Na wat over- en weergevraagd ben ik tenslotte bij de public relations officer van ORU beland in een zeer zakelijk kantoor op de tussenverdieping van het N.I.R.-gebouw.

Gemakkelijk was het niet om al de indrukken en informatie die ik er bekwam netjes te verwerken.

Voor de liefhebbers van cijfers zij hier dan gezegd, dat de uitzendingen verzorgd worden in twee studio's, de 14 en de 19, zoals de ORU-mensen zeggen. De zenders, Nestor en Oscar, — elk van 100 Kw. — en Nestoreke, van 20 Kw., bevinden zich te Waver en dagelijks, eigenlijk zou ik ook moeten schrijven « nachtelijks », sturen zij Belgisch en wereldnieuws door de aether in het Engels en het Nederlands naar Indonesië, Australië en Nieuw-Zeeland ; in het Frans en het Nederlands naar Kongo, Ruanda-Urundi en Frans Equatoriaal Afrika ; naar de Belgische missionarissen en zeelieden ; naar Scandinavië in het Zweeds, Deens en Noors ; naar het Iberisch Schiereiland en Latijns-Amerika in het Spaans en het Portugees ; naar Canada en de Verenigde Staten in het Frans en het Engels.

Ik heb er vernomen, dat al deze uitzendingen « gericht » worden en dat daarom het eerste der Brandenburgse concerten allesbehalve voor mij bestemd was, maar voor luisteraars duizenden mijlen over berg en zee. Nadat ik bijna mijn verontschuldiging had aangeboden voor deze wederrechtelijke aftapping van radiogolven, die niet voor mijn oren bestemd waren, werd mij vriendelijk uitgelegd, dat mijn radiotoestel golven opgeslorpt had, die om zo te zeggen verloren gegaan waren aan de verkeerde kant van de mast.

In de eerste plaats ging mijn belangstelling naar het « nieuws » : hoe het opgesteld en uitgezonden werd.

Telex-berichten van het agentschap Belga, tot op het laatste ogenblikje aangepast aan de hand van « luisterbladen » met nieuws dat van vreemde zenders in de toren van het N.I.R. wordt opgenomen, wordt samengevat in enkele regels, een werkje dat er nogal eenvoudig uitziet, maar dat een buitengewone handigheid en niet in het minst uitgebreide algemene kennis vergt.

Zolang het nieuws kan ontgaan worden van overtollige bijzonderheden, is het een klein kunstje om het samen te vatten. Maar om de essentie in tien regels te geven van b.v. een

urenlang debat in de Franse Nationale Vergadering, is een all-round kennis van de buitenlandse politiek nodig, gepaard aan een dwingende zin voor nauwkeurige schifting.

Bij mijn bezoek heb ik ook ervaren, dat de redacteurs van ORU er een heel ander gezichtspunt moeten op nahouden dan journalisten in den lande. Zij moeten immers van het standpunt vertrekken, dat de luisteraar in het buitenland zeer weinig van onze eigen gebruiken afweet en zij hem alles zeer beknopt maar met de nodige helderheid moeten uitleggen. Bij mijn bezoek heb ik aldus kunnen ervaren hoe bewogen het leven van een duivenliefhebber is, aan de hand van een kroniek, die slechts zes minuten in beslag nam. Ik heb er bijzonderheden vernomen waarvan ik helemaal niets afwist, omdat ik nu eenmaal geen duivenmelker ben.

En dan zijn er de groeten van familieleden aan de Belgische zeelieden.

Romanschrijvers raad ik ten sterkste aan deze uitzendingen te beluisteren op Maandag- en Woensdagavond, na 23 u langs de nationale zenders N. I. R. om.

Zo hoorde ik een oud moedertje, dat voor de eerste maal voor de microfoon kwam en stamelde : Dag Juleke, jongen, hoe gaat het met U ?

En dan : Juleke ! Ik hoor u niet, spreek wat harder ! Tot de aankondiger haar met een hartelijk woordje op haar vergissing wees.

En dan die andere moeder, die haar zoon het overlijden van zijn broeder meldde, in zo een eenvoudige en diep ontroerende woorden, dat ik er nog week van wordt als ik deze regels neerschrijf :

— Jozef, jongen, het gaat slecht met onze Edward. Zeer slecht, Jozef. Misschien vermoedt gij wel wat ik wil zeggen.

Een korte pauze.

— Men heeft hem gisteren begraven...

Dan een snik en, alsof zij de jongen ginder ver op zijn schip wilde troosten : En 't was zo'n schone begrafenis.

In familieberichten komt ook vaak een humoristische noot voor. Stel u voor, dat de vrouw van een kapitein hem de les gaat spellen. Zie dat gij een wollen doek omslaat als gij 's nachts op de brug staat. Neem een flinke borrel, maar niet de ganse fles. Laat nog wat over voor aan wal. En doe dit en doe dat...

In mijn verbeelding zie ik de gnuivende bemanning van het schip meeluisteren en het verbolgen gelaat van de kapitein. Tracht dan maar uw gezag hoog te houden op uw schip, als gij thuis onder de pantoffel zit. Dat is nu wel voor ons allemaal het geval, maar zoiets gaat gij niet aan de grote klok hangen, laat staan de aether insturen.

In de microfoon van ORU stamelen kinderen hun eerste woorden. Hoe moet ginder op de Atlantische Oceaan of onder

Bij 't horen van de Werelduitzendingen

de Evenaar het vadehart op volle toeren draaien !

Ik heb geestdriftige brieven gelezen van Belgische missionarissen, die van de Noordelijke IJszee tot in Vuurland afstemmen op ORU om de groeten te horen van neefjes en nichtjes, die zij nooit gezien hebben en om iets meer te vernemen over het godsdienstig leven in hun land en er buiten.

Brieven en nog eens brieven, met hele zakken vol komen langs de postbus 26 bij ORU terecht. Het valt niet altijd gemakkelijk om ze te beantwoorden en soms moet beroep gedaan worden op vreemde gezantschappen te Brussel om het sierlijke Japans of een andere vreemde taal te ontcijferen en na een bloemrijke inleiding te vernemen, dat mijnheer Nigo Sjitsjoe, uit Nagasaki, wenst te weten of de levensduurte hoger is in België dan in zijn eigen land.

Een luisteraar uit Canada, een Belg, liet weten, dat hij zeer nieuwsgierig was naar de rit-verslagen over de Ronde van Frankrijk. Hij heeft ze ook gekregen, de volgende nacht om 1 u., want de luisteraar is koning bij ORU.

De ORU-club telt leden over de gehele wereld. In de redactie wordt een papiertje uitgeplakt met het aantal van elke dag en dat cijfer stijgt maar. Hiertoe behoren vanzelfsprekend een groot aantal DX-ers, amateurszenders, die er prat op gaan ergens in Brisbane, of in Calcutta ORU in hun huis te loodsen.

Opvallend is de vraag naar muziek in de Verenigde Staten, waar men blijkbaar meer ingesteld is op korte golven dan bij ons, of misschien komen sommige stoorzenders niet zo krakerig door, dat de muziek toch nog genietbaar is.

In elk geval hebben de programma's met gevraagde plaatjes flink wat bijval en wordt aan muziek zowat 50 t.h. van de zendtijd besteed.

Uit de aard der zaak wordt meer « gepraat » in de werelduitzendingen, want wat de doorsnee-luisteraar in België ijskoud laat of verveelt, boezemt de ver verwijderde landge-

noot veel meer belang in. Kwestie van breedtegraad, natuurlijk.

« De Week in België » en een aantal regelmatige korte kronieken brengen in een pittige verteltrant een overzicht van het leven van elke dag in België en de talrijke « Onder Onsjes » houden de vriendschapsbanden met ORU gespannen als vioolsnaren.

In enkele uren tijd heb ik langs ORU om de wereld ontdekt, zoals bij dag en bij nacht de wereld België leert kennen langs ORU.

ORU, de Vriendschapsbode.

SIRIUS

Zendstation te Waver

De exploitatie van de Radio-omroep in Frankrijk is gesteund op een Staatsmonopolie, dat haar oorsprong vindt in de wet van 2 Mei 1837. De bepalingen van deze wet werden overgenomen in de wet van 1851 en vervolgens in deze van 1923. Het monopolie slaat tevens op de uitzending en de ontvangst van radio-electrische seinen van allerlei aard.

Te zamen met de exploitatie van het Staatsnet, functioneerden privé-omroepen tot in 1945, datum waarop het Frans net volledig één werd gemaakt.

De R.T.F. die over een aanvullende begroting beschikt, is financieel autonoom. Haar inkomsten komen voort uit de belasting op de radio- en televisie-ontvang-toestellen. Deze belastingen worden door eigen diensten geïnd.

- Voor de klankomroep beschikt de R.T.F. op het ogenblik over 64 zenders op het grondgebied van het moederland (M.G., L.G. en K.G.).
- 33 zenders voor de Union Française (M.G. en K.G.).
- 30 zenders voor de korte golflengten (waarvan 15 voor de Union Française en 15 voor het moederland)

hetzij in totaal 97 zenders, die 3.922 kw. vertegenwoordigen.

De Radio-omroep biedt de luisteraars van het moederland drie grote programma's aan, het Programme National, het Programme Parisien en Paris-Inter.

Het Programme National, dat op het hoogste niveau staat, zendt zowel toneel- of literaire werken uit als concerten van het Nationaal Orkest en culturele of educatieve programma's zoals « L'Heure de Culture Française ».

Het Programme Parisien is meer speciaal gewijd aan variété, terwijl Paris-Inter, waarvan het programma uiterst gevarieerd is, eveneens de voornaamste artistieke gebeurtenissen in het buitenland relayeert, hetgeen de naam van Paris-International wettigt.

Naast deze basisprogramma's functioneert de Club d'Essai, die een organisatie is voor studie en opzoekingen op het gebied van radiokunst. De Club d'Essai verzekert de productie van bepaalde origineel opgevatte werken. Sommige hiervan worden uitgezonden door het Programme National of het Programme Parisien, andere zijn bestemd voor de « frequentie-modulatie », die sedert 1954 in het gewest van Parijs functioneert en sinds begin 1955 door Straatsburg gerelayeerd wordt.

GEWESTELIJKE PROGRAMMA'S

De gewestelijke organisatie van de R.T.F. omvat voor het Frans moederland en verscheiden overzeese gebieden een bepaald aantal gewesten of districten.

In zake radio-omroep worden ongeveer alle relais van de programma's, door Parijs uitgezonden, door de zenders van de provincie verzekerd. Sommige van deze stations beschikken nochtans over bepaalde uren, tijdens welke zij eigen program-

ma's uitzenden. Deze programma's en vooral de concerten van gewestelijke orkesten worden soms door de zenders van Parijs overgenomen.

De artistieke programma's voor het moederland staan onder de verantwoordelijkheid van de Directie der Artistieke Diensten, die wordt bijgestaan door :

1. — de Programmaraad. Deze wordt geraadpleegd in verband met de oriëntatie van de artistieke, literaire, wetenschappelijke of ontspanningsprogramma's.
2. — Comité's gespecialiseerd op het gebied van
 - muziek
 - letteren en toneel
 - wetenschappen
 - variété
 - televisie.

Deze Comité's vervullen de rol van « Comités de lecture » en worden over de samenstelling van de programma's geraadpleegd.

De leden van deze Comité's worden gekozen onder de meest representatieve personaliteiten van de Franse artistieke, muziek-, wetenschappelijke en literaire milieu's.

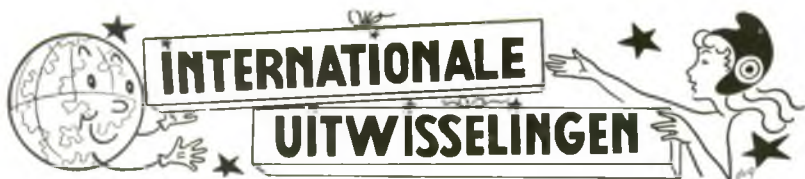
De uitzending van de nieuwsberichten wordt in de klankradio verzekerd door de Directie van de Informatie en de Nieuwsberichten. Deze directie is verantwoordelijk voor de informatie-uitzendingen bestemd voor de Union Française (Moederland en Overzeese Gebieden).

Deze Directie omvat volgende diensten :

- « Le Journal Parlé métropolitain : informatie-uitzen-

dingen, magazines (waarin over bijzondere onderwerpen gehandeld wordt), tribunes (controverse en besprekingen).

- « Les Liaisons avec les Services Régionaux métropolitains et d'Outre-Mer » voor de heruitzending van onderrichtingen betreffende hun informatie-uitzendingen of van gegevens bestemd om deze uitzendingen te voeden.
- De uitzendingen in het Arabisch.
- « Les Emissions vers la France d'Outre-Mer (door de korte golflengten naar de overzeese gebieden uitzonden).
- De Reportage- en Sportdienst.

De R.T.F. onderhoudt met de buitenlandse radio- en televisie-instellingen nauwe betrekkingen, die in de uitwisseling van programma's tot uiting komen. De dienst der Internationale Uitwisselingen heeft tot opdracht deze betrekkingen tot stand te brengen.

De opdracht van deze dienst heeft een tweevoudig doel : aan de ene kant verspreidt zij de Franse gedachte en cultuur in het buitenland en aan de andere kant brengt zij het intellectueel en artistiek patrimonium van vreemde landen in het bereik van het Franse volk.

De uitwisselingen geschieden hetzij door middel van rechtstreekse of uitgestelde relais, hetzij onder vorm van opgenomen programma's. Zij bestrijken alle gebieden en worden met sommige landen door protocolakkoorden geregeld.

De Franse programma's hebben in het buitenland zekere onderscheidingen ontvangen, o.m. de « Rim Award » en de « Peabody Variety Award » in de Verenigde Staten.

Benevens de verbindingen die op het gebied van de klankradio tot stand werden gebracht is de R.T.F. steeds bereid geweest haar grenzen voor de televisie wijd te openen. Tijdens de vorige jaren hadden reeds uitwisselingen plaats o.m. in verband met de Frans-Britse Week in 1952, de Kroning van Hare Majesteit Koningin Elisabeth II in 1953 en de Europese Televisiemaand in 1954, waaraan 8 landen die aldus de Eurovisie stichtten, deelnamen.

De rechtstreekse uitwisselingen hebben zich sedertdien voortdurend ontwikkeld en eerlang kunnen wij de uitvoer van opgenomen televisieprogramma's onder ogen nemen.

Na talrijke ontwerpen en pogingen, waarbij steeds voordeelingen gemaakt werden, hadden tijdens 1929 de eerste televisieproeven in Frankrijk plaats, toen de geleerde René Barthélémy een eerste zender-ontvangtoestel, met een rooster van 30 lijnen, voorstelde. In 1931 realiseert Henri de France te Le Havre een uitzending op 38 lijnen. Een permanente televisiestudio wordt te Parijs in 1932 geïnstalleerd.

In 1933 wordt de definitie op 60 lijnen en in November van hetzelfde jaar op 180 lijnen gebracht. In 1937 hebben proeven op 455 lijnen plaats en in 1938 worden van op de Eiffeltoren op 455 lijnen regelmatig dagelijkse programma's uitgezonden.

Bij een besluit van 20 November 1948 werden de techni-

sche hoedanigheden van het Frans televisiestelsel, dat steunt op een definitie van 819 lijnen, vastgesteld.

De R.T.F. zendt op het ogenblik ongeveer 40 uur per week uit. Zulks vertegenwoordigt per jaar ongeveer 1800 uur uitzending. De R. T. F. heeft frequenties bekomen waarbij de bouw van 45 zenders op het grondgebied van het moederland toegestaan wordt. Voor de departementen van Noord-Afrika, Marokko en Tunesië worden 15 stations voorzien.

Wat de zenders van het moederland betreft, zullen acht hoofdcentra opgericht worden, namelijk Parijs, Rijsel, Straatsburg, Lyon, Marseille, Toulouse, Bordeaux en Rennes, die alle van autonome productiemiddelen zullen voorzien worden en 37 ondergeschikte centra, die slechts de rol van relaisstations zullen vervullen.

De definitieve uitrusting van het Frans grondgebied moet de ontvangst van de programma's van de R.T.F. door 95 % van de bevolking verzekeren.

Momenteel worden de centra van Parijs (2 zenders), Rijsel, Straatsburg, Marseille, Lyon en Metz geëxploiteerd, hetzij 7 zenders met 225 kw 250 (beeld) en 60 kw 300 (klank).

Op 31 Mei waren ongeveer 200.000 televisie-ontvangtoestellen aangegeven, hetgeen omstreeks een miljoen televisiekijkers vertegenwoordigt. De Franse televisie biedt de kijkers toneel- en variétéprogramma's aan, evenals openbare uitzendingen, films, informatie, uitzendingen voor de kinderen, godsdienstige, educatieve, letterkundige, artistieke en sportuitzendingen en zoveel mogelijk reportages buitenshuis.

Tevens werden Tele-clubs georganiseerd. Deze groeperen het publiek van een landelijk centrum rond eenzelfde ontvangtoestel, dat met een gemeenschappelijk fonds werd aangekocht. Onder leiding van een animator worden de uitzendingen gevolgd door besprekingen en commentaar, die de belangstelling verhogen. Deze formule heeft een dubbel doel. Ze vergroot het aantal kijkers en brengt de landelijke bevolking de documentaire en artistieke nieuwsjes, die anders moeilijk tot haar doordringen.

Dit initiatief bleek zeer interessant en de Unesco besloot, met de medewerking van de R.T.F., tot een proef van collectieve ontvangst in Frankrijk. Deze proef heeft uitstekende resultaten opgeleverd.

DIENST DER BUITENLANDSE UITZENDINGEN

De R.T.F. richt zich niet alleen tot haar Franstalig auditorium, maar tevens tot de Europese landen of andere werelddelen. Dagelijks worden van uit Parijs en de verschillende overzeese omroepen programma's uitgezonden die voor vreemde landen bestemd zijn.

« Le message de la France » (Nieuwsberichten en culturele programma's) wordt hetzij op korte, hetzij op middengolven in 15 verschillende talen naar het buitenland uitgezonden.

Bij de uitzendingen in vreemde talen, dienen nog de Franse lessen gevoegd.

CENTRUM VOOR RADIO. .FONISCH ONDERZOEK

- « Le Centre d'Etudes Radiophoniques » is terzelfdertijd :
- een tribune waar de meningen betreffende de rol en de ontwikkeling van de R.T.F. (klank en beeld) kunnen vergeleken worden ;
 - een Opleidingscentrum waar men zich kan specialiseren in de techniek der uitdrukkingmiddelen van radio en televisie ;

- een Laboratorium waar ploegen duidelijk afgebakende problemen bestuderen en oplossen, met het oog op de voorbereiding, de realisatie en de programmatie.

Dit Centrum organiseert :

- voorlichtingsconferenties, die voor het publiek toegankelijk zijn ;
 - Opleidingscursussen, spreekbeurten over phonetica, psychologie, sociologie, esthetiek en recht ;
 - Specialisatieseminaries, die zich richten tot een beperkt publiek dat de algemene kennis en de theoretische noties, dank zij de cursussen en conferenties verworven, door practisch en specifiek werk wenst aan te vullen ;
- Radiotentoonstellingen ;
- Opzoekingsgroepen
- enz...

Tot besluit is het nodig er de nadruk op te leggen dat de R.T.F., die haar luisteraars een ruime programmakeuze aanbiedt en zulks eveneens voor de televisiekijkers wenst te doen, de proeven en opzoekingen op dit gebied onafgebroken voortzet en aanmoedigt.

Hierbij dient nog vermeld dat de R.T.F. op haar antennes een zeer ruime plaats voorbehoudt aan de buitenlandse producties en aldus met de meest moderne middelen een van de oudste tradities van Frankrijk in ere houdt.

MICHEL ROBIDA

DE
TELEVISIE

Het is mij overkomen dat ik een bezoeker, die b.v. voor een interview in onze studio moest aanwezig zijn, na afloop van zijn programma uitgeleide deed, en dat ik dan moest vernemen dat de bezoeker-in-kwestie heimelijk had gehoopt eens de TV.-studio te kunnen zien, « nu hij er dan toch moest zijn ». Mijn (eerlijk gezegd, niet altijd eerlijke) verwondering werd meestal door de bezoeker-hoger-vermeld niet begrepen, evenmin als mijn terechtwijzing : « Maar U komt er toch net vandaan! » Mij werd duidelijk gemaakt dat, helaas, onze studio niet als dusdanig werd aangevoeld, beschouwd en aanvaard. Men bedoelde namelijk niet dat « kamertje », waar de omroepster de aankondigingen spreekt, waar de « Weerman » slecht weer voorspelt, en waar af en toe personaliteiten worden geïnterviewd. Men bedoelde de échte studio, waar vorige Woensdag dat grote toneelstuk werd gespeeld, waar dat variété-spektakel werd gemonteerd, (U weet wel, met al die heren en dames in avondkledij!) en waar het kerkinterieur stond opgebouwd, gedurende het religieuze programma van vorige week. Nee, men bedoelde de échte, de gróte televisiestudio, die toch tenminste zo groot zal zijn als de concertstudio van het N.I.R., of waarschijnlijk driemaal zo groot, niet?...

Ziet U, wij willen onze bezoekers natuurlijk gaarne onze grote studio tonen. Maar wij kunnen dat helaas niet doen. Deze grote studio hebben wij namelijk niet. Nog steeds niet!

En telkens weer moeten wij onze bezoekers ervan overtuigen dat het allemaal in dit nietige « kamertje » moest gebeuren : dat kerkinterieur, dat toneelspel, en ook die show, meneer, jawel, die met dat omvangrijke publiek-in-avondkledij erbij.

Om de skepsis van de bezoeker dan definitief te overwinnen is er maar één afdoende methode : hem even meetronen naar de « cat-walk », d.i. de loopbrug onder de zoldering van de studio, om hem, van op deze uitkijk, getuige te laten zijn van wat zich daar beneden, in deze benepen studioruimte afspeelt. De kans is klein dat hij het dan niet zal beleven dat plots, bij het oplichten van een rood lampje op één der drie camera's, de drukte als bij toverslag stil valt, terwijl de omroepster, (voor wie men temidden een kluwen van door elkaar gegooide of -gevallen decorstukken en toneelbenodigdheden, toch nog een gaaf stukje « achtergrond » gevonden heeft) met een charmante en onverstoorbare glimlach komt meedelen dat er nu, noodgedwongen, een korte pauze moet volgen! Men zal het wachten draaglijk maken door ergens in de apparatuur van de filmprojectie, een eindje film aan het draaien te brengen : het « Interludium », met de windmolen. Dezelfde windmolen, meneer de bezoeker, die U thuis, in uw woonkamer gewoonlijk onthaalt met een diepe zucht van « Herejee, daar heb je hem weer! »

Hier in de studio, werd deze windmolen blijkbaar met spanning verwacht. Want terwijl op duizenden schermen zijn wieken rustig aan het wentelen gaan, tegen een achtergrond van lentelucht en vreedzaam-drijvende wolkjes, storten zich de studiemeester en zijn helpers als uitgehongerden op de schermen en de meubelstukken, die onverwijld worden weggesleept, door de al te enge deur en de al te smalle gang, om plaats te maken voor andere decorstukken en benodigdheden, die worden bijgehaald door dezelfde smalle gang en dezelfde enge deur. En terwijl de windmolen peiselijk zijn wieken door het « Interlu-

Etienne van Neste intervieweert bij Mevr. V. Dille-Lobe

Als enthousiast amateur van bel canto, voerde hij onmiddellijk in zijn programma's een kwartier grammofonplaten in, gewijd aan vokale vertolkingen, onder de titels « Gouden stemmen », « Mooie stemmen », « Beroemde zangers en zangeressen », enz. De nadruk werd dus gelegd op de stem, op de vertolking door verschillende zangers en zangeressen.

Op den duur bracht echter de behoefte aan uitbreiding van het repertorium Van Neste er toe zijn vokaal concert aan te vullen met operamuziek, waarbij de aandacht eveneens gevestigd werd op de componist. Maar ook het zuiver zangrepertorium werd mettertijd uitgebreid. Na ongeveer een jaar bel canto werden aria's en fragmenten uit opera's toegevoegd die tot dan nog

niet in deze programma's waren opgenomen. En zo ontstond tenslotte de titel « Opera en bel canto », waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de vokale vertolkingen door een bepaalde zanger of zangeres en de uitvoering van operabladzijden, waarin het meer de bedoeling is de luisteraar vertrouwd te maken met de zuivere muziek.

Intussen werd ook de blokkade van de Duitse platen opgeheven, zodat veel meer uitvoeringen van Mozart konden gegeven worden en later ook weer de opera's van Wagner aan de beurt kwamen.

« Mijn voorkeur ging steeds naar Mozart, vertelde Van Neste, de prachtigste figuur in de klassieke muziek en tevens de koning der lichte muziek. Uit zijn muziek straalt de grote liefde die hij moet gekoesterd hebben voor de kunst en ook voor de mensen die hij met zijn muziek behagen wilde in de volstrekte zin van het woord. Het is ook mijn opvatting dat kunst moet behagen, omdat de mens ervoor toegankelijk zou zijn. Daarom schat ik Mozart zo hoog. Zijn kunst behoort tot het allerhoogste en ze kan iedereen genoeg schenken. »

« De opera vertegenwoordigt voor de kleinste mens het verhevenste genot », meent Van Neste. « Haar lyrisme, melodieuze ontboezemingen en vokale virtuositeit vinden hun weerga niet in andere muziek. Bovendien prikkelt de soms dramatische, soms komische inhoud de fantasie van de luisteraar. »

Dit verhinderde Van Neste niet in de latere evolutie van zijn programma's, ook liederen en concert-aria's van Schubert en Wolf en zelfs van Debussy en Fauré onder te brengen, welke laatste veel cerebraler zijn dan de meer de gevoelens aansprekende bel canto.

Orkestrale fragmenten en ouverturen mogen niet te lang zijn in mijn programma's, zegt Van Neste, want dan vermoeien ze de luisteraar te veel. Kort vormen zij echter een gunstige afwisseling met de bel canto. Ik vind het ook niet nodig een programma met een ouverture te beginnen. De ouverture dag-

Arena : De Sportredactie

dium » zwaait, rennen verlichtingstechnici met schijnwerpers op en aan, klimmen geluidstechnici met microfoons door het vlechtwerk van de stalen stelling, en trachten de acteurs nog snel een moeilijke scene door te nemen, terwijl een zenuwachtige grimeur nog even hun make-up bijwerken wil.

Vóór de bezoeker er erg in heeft is beneden bijvoorbeeld een kathedraal-interieur verdwenen en vervangen door de gecombineerde stadion-zitplaatsen voor het quiz-programma, met een veertigkoppig publiek reeds goed en wel aan boord, of voor een variété-decor, met cocktail-bar, orkest-stand, tafeltjes-met-de-champagne-er-op, en de figuratie in avondkledij.

Het heeft, goed geteld, vijf minuten windmolen geduurd!

En terwijl de decormensen in de smalle gang hun zweet afwissen, legt de regisseur de molen stil, en laat de omroepster, even vriendelijk als daarstraks, weer op het scherm verschijnen met de boodschap : « Voor het volgende programma schakelen wij over naar studio 6!... » Alsof er nog wat anders zou zijn, waarnaar men zou kunnen overschakelen! Alsof wij de studio's maar voor het kiezen hadden!...

De bezoeker verlaat nu de loopbrug, ontdaan en ietwat bleek (van de overdadige warmte, hierboven, vlak bij de hete schijnwerpers) maar ten volle overtuigd ditmaal, dat hij wel degelijk de studio heeft aanschouwd. De héle studio! De échte studio! En meteen alle studio's van de Vlaamse Televisie.

Eén avond in de week is het er stil.  s Maandags is er geen uitzending en dan komen er bezadigde mannen van het technisch laboratorium, in witte over-alls, en met ingewikkelde instrumenten, om de apparatuur en de camera's na te kijken. Maar na de wekelijkse beurt, begint  s anderendaags, in de vroege reeds, dezelfde drukte opnieuw. Gedurende zes dagen worden er, in een atmosfeer van zenuwslopende gejaagdheid, zes avondprogramma's en  en namiddag-uitzending voor de jeugd, voorbereid en naar de zender gezonden.

En elke avond rijden er drie camera's over de studiovloer, doorheen steeds wisselende decors, die elke avond aan onze

Een televisiespel in de studio

Dans in de T.V.-Studio :

James UPSHAW en Lydia KUPRINA

BALLET

studio een ander uitzicht geven...

Het publiek schrijft ons : « Méér toneel a.u.b.! — Méér ontspanningsprogramma's, heren van de televisie! Wanneer eindelijk méér culturele uitzendingen? — Waarom wordt de sport zo gewetenloos verwaarloosd?... »

Onze oren tuiten! Wij denken aan de tijd toen eenieder, (ook de deskundigen) met ons meende dat deze studio zes, ondanks haar beperktheid, wel zou opgewassen zijn tegen TWEE studioprogramma's per week. Voeg daarbij twee programma-overnamen uit Nederland en twee filmavonden, en een veilig en vast weekprogramma kon als gewaarborgd worden beschouwd.

De eerste twee maanden televisie-praktijk hebben ons geleerd hoe vermetel ons optimisme was : de geregelde relais uit Nederland bleven roemloos steken in de trage en moeizame onderhandelingen met de internationale syndicale organisaties van de uitvoerende kunstenaars; en de twee voorziene filmavonden werden tot de helft herleid toen het duidelijk werd dat elke week slechts één speelfilm kon en mocht geprogrammeerd worden.

In deze benarde dagen was de kleine Studio 6 onze enige toevlucht, en een tot het uiterste bestudeerd gebruik van elke vierkante meter studioruimte en van elke minuut repetitietijd, heeft toen het aanschijn gegeven aan de huidige programmatie die begrijpelijk zwaar woog, en nog weegt, op mensen en kredieten.

Elke avond een eigen programma, met inschakeling van volledige ploegen cultureel en technisch personeel, betekende ook : verdubbeling van het voorziene aantal toneel- en ontspanningsprogramma's; nieuwe formules voor documentaire, culturele en gevarieerde programma's; zes televisiejournals in plaats van twee; inschrijven van programma's die weinig of geen repetitietijd zouden vergen, en die wij soms duidelijkheidshalve, (en ook bij wijze van ekskuus) *semi-visie* hebben genoemd; veel impro-

...en natuurlijk : humor.

visatie en tenslotte : een niet-aflatende, daverende drukte in Studio 6.

De beloning was : een steeds groeiend publiek, dat ons weliswaar zijn kritische opmerkingen niet spaart, maar dat er toch maar nauwelijks in slaagt, zijn tevredenheid-in-het-algemeen te verbergen.

Dit was een mooie beloning voor het slameur van een weergaloos-toegewijde ploeg televisiemensen.

Maar wij weten dat morgen het publiek méér en beter zal vragen : het zal een degelijker bediening eisen in de landsgedeelten waar nu de ontvangst nog gebrekkig of onmogelijk is; het zal meer uitgebreide programmatijd vragen, en méér reportages en buitenopnamen; het zal grotere en beter-verzorgde programma's vragen.

Het zal ook eisen laten gelden waarvoor geen antwoord kan gevonden worden in een meer uitgebreide en technische uitrusting, eisen die beter en méér hoogstaand televisietalent zullen betreffen. En daar begint reeds een nieuwe taak voor de Vlaamse Televisie. Want waar het nu nog zaak is kansen te bieden aan voorhanden zijnde krachten, zal in een zeer nabije toekomst de noodzaak zich laten gevoelen om, wil deze televisiedienst groeien en vitaal blijven, nieuw talent te zoeken, te scholen en te vormen.

Het is verheugend, en beangstigend tevens, dat er nog zo veel te doen blijft.

In afwachting, en vooral wanneer U, in Eurovisie, grote programma's van grote en gevestigde Televisie-stations ziet, wil dan bedenken hoe jong uw eigen Vlaamse Televisie nog is en hoe gering haar technische mogelijkheden tot nogtoe waren.

Laat hen, die ons bezochten, U bevestigen hoe ongelooflijk klein onze studio is en, daarom, schiet niet, bid ik U, op onze... windmolen.

Bert LEYSEN.

NA DE KINDERBROEK, DE EERSTE SNOR!

Ja, er was veel belangstelling en getater rond de wieg, juist zoals bij elke geboorte. En iedereen had er zijn zeg over.

« De boreling leek als twee druppelen water op zijn moeder », meenden de vrouwen; terwijl de mannen bromden: « Laat de tijd maar draaien, het zal U nog verwonderen, hoe die spruit een « aardje naar zijn vaartje krijgt ».

Die spruit, dat was (natuurlijk) de nieuwgeboren T.V.; gelukkige??? moeder was de film, fiere vader: de radio.

En... de spruit groeide op in eer en deugd, had kinderziekten en kwade buien zoals alle goedmeewillende baby's en is nu zover de kinderbroek ontgroeid, dat burens en familieleden zich al rustig een gedacht kunnen vormen over eigenschappen en karaktertrekken, over kwaliteiten en gebreken en... over de richting, die de knaap voor zijn toekomst zoekt in te slaan.

Om daarover wat meer te vernemen, zijn wij even in en rond het ouder huis op snuffeltocht gegaan.

— Wel, als U het mij toch vraagt, mijnheer, antwoordde

ons de welgezette Aarschotse herbergier, — 'Televisie is voor ons commerce een « rennewatie » — k heb hem gekocht omdat de anderen er ook een hadden. Maar ze hebben in Brussel nog maar drie keer een treffelijk programma uitgezonden; dat was toen met die voetbal in Zwitserland. En toen, toen zaten er zoveel vreemden in mijn herberg, dat mijn eigen klanten geen plaats vonden en het mij nu nog kwalijk nemen.

— Televisie, wuift de betweter luchtig; neen, mijnheer, daar geef ik nog geen lieve centen aan. Of geeft men soms meer dan oude filmen en veel kletsende wijsneuzen? Laat er gerust eens de kleuren bijkomen, en de keuze tussen een tiental programma's. Dan mijnheer, dan komt mijn televisietijd.

En onbeïnvloedbaar hebben wij, mijn lantaarn en ik, verder de waarheid gezocht.

We zagen tientallen en tientallen nieuwsgierigen met hun neuzen tegen de uitstalramen van T.V.-verkopers geplakt en ogen die glinsterden : « de match mijnheer »... En de bakkerpatissier, die vroeger alleen zijn oven en zijn radio had en verre reizen deed in boeken en tijdschriften — en nu langs zijn glazen scherm zijn grootste reisdromen ziet in vervulling gaan...

En de hospitaalzalen, de speelzaal van een internaat, de herberg in de volksbuurt, daar was niemand, die sprak, er waren alleen glanzende ogen en genietende harten.

Tussen deze koude en warme kijkerspolen in, werken en realiseren twintig « vaste » en een onbepaald legertje « losse medewerkers » en krijgt U iedere avond, na het klassieke : « Hier de Vlaamse Televisie », een kijkprogramma, dat twee à drie uur duurt.

Hoe zo'n kijkprogramma tot stand komt, hoe beperkt de mogelijkheden waren, met wie en wat er diende rekening gehouden (kent U b.v. de K.B.V.B. en het artistensyndicaat?) wat het aan voorbereiding heeft gekost, daarover breken weinig mensen zich het hoofd. Wat iedereen wel weet is, dat « het » een reuzegeldslokop is, een « ding » dat weinig werkt, maar dan zijn werkuren in goud laat betalen.

Wie die massa geld voor zich op tafel gaat bekijken, kijkt gelijk; wie kaars en bril neemt en... de uil de deur uitjaagt, kan zich met weinig moeite een klaar beeld vormen van die reuze slokop... met een kleine maag.

In Amerika leeft er een man die handel drijft in « kijkprogramma's ». Die man heet Cecil B. de Mille en verkoopt zijn waar ongeveer als volgt : betaal mij 3 miljoen dollar en ik lever U een kijkprogramma van twee uur ofte 120 minuten.

Ook onze T.V. levert U een kijkprogramma van 120 tot 180 minuten, niet iedere maand, niet ieder jaar, maar iedere avond. En bijlange niet voor 3 miljoen dollar.

Natuurlijk zitten in die dagelijkse T.V. kijkprogramma's geen 500 leeuwen en olifanten, geen nieuwgebouwd Rome met een Hollywoodse Cleopatra en ook geen driemastencircus in lichtelaie.

In zijn nederige concurrentie heeft de jonge T.V. slechts aan te bieden : het leven en de adem van ons eigen volk, onze tradities en onze folklore, onze kunsten en onze feesten, ons verleden, ons heden en, ja, ook wel onze toekomst.

Wat het wordt in het vergelijk tussen T.V. en de « de Mille » klatering, daar zegt, uiteindelijk, de kleine man het zijne van.

Dat de jonge T.V.-ploeg in deze even overwegen wil, dat de zo broze taak om voor ons volk, voor ons gehele volk, kijkprogramma's te verzorgen, met hoop ende betrouwen in hun handen werd gelegd. Wat al winden en stormen er nog waaien zullen, hou het roer recht, schipper, en breng uw schip behouden thuis.

Zijn we nu al zover, dat alle kijkprogramma's kijkwaardig zijn? Wel, de T.V. is jong, de ploeg is klein, de beurs is licht en de klant...

Zo was er een dame, die een das wou kopen en na 3 uren en 450 dassen doorwerkt te hebben, toch liefst de das van de verkoper kocht.

Zo waren er ook die aandachtige kijkers, die, in een geva-

rierd programma vooral het vallende decorstuk, de aarzeling van de speakerin en de onverwacht verschijnende techniekerskop, reusachtig vonden.

Waarom in de kleuren, ik geel, gij groen en hij blauw verkiest, ça, des goûts et des couleurs... Wie echter, naast zijn geel ook het andere groen en blauw kan aanvaarden, zal in de nabije toekomst bij het dieper leren kennen van de T.V.-keuken en haar vaatwerkdoende T.V.-ploeg, ruimer kijkgenot vinden in vele nog onbekende en onbeminde programma's.

En om maar dadelijk die leeuw bij zijn manen te nemen, zullen we samen even binnenwippen in een hoekje van die grote keuken? Het hoekje b.v. van de Informatiedienst?

Vijfmaal in de zeven dagen presenteert men U als hors d'œuvre van uw kijkmenu : Het Televisienieuws. In een kwartiertje krijgt U, in bont allerlei, een beeldendagblad, dat U van binnen- en buitenland de laatste nieuwsjes komt vertellen.

Zag U reeds die pientere nieuwsgagers aan het werk, die overal waar het roert, met hun neus en... hun camera op de eerste rij staan. Zag U ze hoog op de voetbaltribunes, in de schaduw van inhuldigende ministers en in het decor van de zovele academische plechtigheden?

Zag U, hoe ze het klaarspeelden om in een rijwielkoers laatst te vertrekken, eerst aan te komen en onderweg nog kans te zien om alle bandbreuken, alle ontsnappingen en alle « schone » supporters langs de weg te filmen? Zij zagen, wat wij niet zien; zij voelen de gebeurtenissen, die komen en gaan; zij filmen de grootste en de gewoonste dingen en vergeten daarbij niet om, door hun activiteit heen, de sterren te zien.

Dat die actualiteitenjagers, in hun vierentwintig uren jacht, dikwijls andere dingen vergeten, spreekt van zelf.

Zo reed Charly na een drukke Zaterdag ('s morgens een wereldkampioen onder de loupe genomen, 's namiddags een cyclo-cross gefilmd en 's avonds een Arena verzorgd) moe maar voldaan na 10 uur naar huis en naar moeder de vrouw. 't Sloeg 11 uur op de toren van Aarschot, toen hij in zijn slaapkamer, al zoekend naar de lichtknop, aan zijn vrouw reeds volop de

belevenissen van de dag verhaalde. Hij vond de knop, ontstak het licht en... stond voor een verlaten bed. Dan, dan pas herinnerde Charly zich, dat hij die avond zijn vrouw rendez-vous had gegeven te 7 uur in een Brussels koffiehuis.

Wie onze operateurs na uitgevoerde opdracht niet over de baan zag racen, wie hun strijd niet kent tegen de tijd en het onverbiddelijke « half-acht », wie in die heksenketel nog niet heeft meegedanst, zal ook moeilijk begrijpen, dat, zelfs al zijn die mannen stuk voor stuk prima chauffeurs, hun aantal auto-ongevallen angstwekkend hoog oploopt.

Iedere Zondagavond geeft de spoeditie (dank zij de generositeit van de K.B.V.B.) een korte voetbalactualiteit. Eenvoudig een paar minuten; moet dus niet zo moeilijk zijn, zult U denken.

Indien men een film mocht draaien van een ganse match (dus 90 minuten) dan zou men hiervoor 2.700 meter film moeten gebruiken. Weet U hoeveel meter onze operateurs van zo'n match mogen draaien? 500? 300?

Nee, hoogstens 150 meter, dit omwille van de kosten en de mogelijkheden om het dezelfde avond nog te kunnen ontwikkelen, monteren en uitzenden. 150 in plaats van 2.700 is wel een heel verschil. Wat het geval pas moeilijk maakt is, dat de supporterende T.V.-kijkers 's avonds in die 150 meter actualiteit, het verloop van de match, de beste spelfazen en AL de goals willen zien. En dit meestal krijgen ook.

Het korte nieuwskwartiertje van iedere dag gaf U in 1954 ongeveer 1.200 eigen actualiteiten (1.200 gebeurtenissen in zo'n klein landeke). Dat al deze samenkomende filmdelen voor de toekomst een waardevolle documentatie worden én voor de T.V. én voor het land, valt licht te begrijpen. Het bijhouden echter van die documentatie wordt een ander paar mouwen, vermits de toch nog jonge T.V. nu reeds meer dan 120.000 meter filmbanden in documentatie bezit.

Een filmdocumentatie, die in amper één jaar tijds, de grootste werd, die ons land, in dat genre, bezit.

Zo draait de operateur zijn film, ontwikkelt het laboratorium de pellicule, monteert men de vele beelden tot één geheel, schrijft en droomt de reporter van begeleidende commentaar, projecteert de telecinema en spreekt de commentator. Al deze mensen, onder regie van het Informatiebrein, maken en brengen U het nieuwskwartiertje, een kwartiertje, waaraan vele mensen, U kunt het reeds begrijpen, ongeveer 50 uren hebben gewerkt. Had U dat ooit gedacht, lezer, dat aan iedere nieuwsminuut, 200 voorbereidingsminuten zijn voorafgegaan?

En, zo wij U verder nog verklappen, dat die hele Informatieploeg leeft als één grote familie, dat hun werk hun leven is; dat voor de actualiteit eenzelfde wet geldt als voor de artillerist : eerst het paard en dan de man; dat die mannen U als beeld veel meer geven dan trippelende mensjes en nieuwonthulde stenen; dat zij, die in camerawerk met de besten kunnen wedijveren, zelfs in de kleinste dingen nog het beste geven van zichzelf; mogen wij dan, aan het einde van dit verkenningstochtje, even een voorstel doen?

Wanneer gij Zondagavond weer rustig het kijkprogramma volgen zult en, rond halftien uw glazen scherm dan beeldloos wordt, omdat die « sakkerse spoededitie » maar niet bij tijds klaar kan komen, sluit dan even de ogen en laat uw gedachten gaan naar dat koortsachtige raderwerk van mensen en films; leef even mee met die koersende Informatiëdienst, leef even mee met heel die jonge T.V.-equipe, die, iedere avond, met haar kleine middelen als hefboom en haar geestdrift als grote kracht, de grote, onbekende wereld in uw huiskamer binnenbrengt.

Bert JANSSENS.

De Europese Televisie

door H. ANGLES D'AURIAC,
directeur van het
Technisch Centrum van de
EUROPESE RADIO UNIE

GESCHIEDENIS

De internationale televisie-uitwisselingen kenden in Europa een moeilijk begin. Dit was te wijten aan de traagheid waarmede het aantal landen, die met een regelmatige televisiedienst voorzien waren, toenamen en ook aan de moeilijkheden die onvermijdelijk aan de installatie van de technische uitrusting verbonden zijn.

Weinig landen beschikken inderdaad op eigen grondgebied over al het nodige om de « geteleviseerde stof » te verzwezen; dit geldt zowel voor de inhoud van de uitzendingen (behandelde onderwerpen) als voor de artisten (vedetten) die de uitzendingen animeren. Het is begrijpelijk dat een programmadienst moeilijkheden kan ondervinden om een zendtijd te vullen die een TV.-kijker aanzienlijk genoeg lijkt om hem er toe aan te sporen de eventuele aankoop van een TV.-ontvangtoestel onder ogen te nemen. Voor de televisie blijkt het dus noodzakelijk beroep te doen op bijdragen uit het buitenland ten einde steeds nieuwe producties en vedetten te kunnen voorstellen.

Het gebruik van eenzelfde programma door verscheiden landen biedt onbetwistbare voordelen. Door sommige acteursverenigingen en sportorganisaties werden evenwel beperkingen opgelegd. Hun houding had tot onmiddellijk gevolg dat

de ontwikkeling van de televisie in verscheiden landen vertraagd en zelfs verlamd werd. Op het eerste gezicht scheen zij moeilijk te rechtvaardigen. Moest de televisie, in plaats van deze verenigingen nadeel te berokkenen, er integendeel niet toe bijdragen de artisten van alle categorieën werkmogelijkheden te bezorgen die ruimschoots de offertes zouden overschrijden? En vormden de internationale uitwisselingen geen uitstekende publiciteit in vreemde landen die hen vooraf gunstig had moeten stemmen?

De eerste internationale televisierelais beoogden evenwel niet de verrijking van de programma's. De relais van buitenlandse radio-omroepen waren voor de Britse luisteraars dagelijkse kost geworden en zo werd de B.B.C. er toe aangezet ook op het gebied van de televisie soortgelijke realisaties tot stand te brengen, zonder dat zij zich rekenschap gaf van al de gevolgen die hieruit zouden voortvloeien.

Het eerste relais dat georganiseerd werd was geen werkelijk internationaal relais, maar veeleer een reportage buiten de grenzen en zulks wegens de verschillende transmissiestandaarden door de verscheiden landen aangenomen, die trouwens de grootste hinderpaal voor de internationale televisie-uitwisselingen uitmaken. De viering te Kales van de vijftigste verjaardag van het leggen van de eerste telefoonkabel tussen het vasteland en de Britse Eilanden gaf aanleiding tot deze gebeurtenis. De B.B.C. zond naar Frankrijk een volledige reportage-uitrusting waarmee de televisiesignalen door middel van straalverbindingen over het Kanaal geseind werden. Daar Frankrijk niet dezelfde standaard had, konden de Franse televisie kijkers deze uitzending niet opvangen.

Dit gebeurde in Augustus 1950. Frankrijk en Groot-Brittannië waren op dat ogenblik de enige landen in Europa die over een regelmatige televisiedienst beschikten.

In 1952 werden nieuwe vorderingen geboekt toen, op verzoek van de B.B.C., de programma's van de R. T. F. te

Parijs gerealiseerd, gedurende een ganse week naar het Verenigd Koninkrijk gezonden werden en, dank zij de vernuftige lijnenconvector, door de technici van de B.B.C. uitgedacht, gelijktijdig door de Franse en de Britse Televisiekijkers konden opgevangen worden ; met dit toestel konden de Britse beelden op 405 lijnen echter niet in Franse beelden op 819 lijnen omgezet worden ; daardoor bevond Frankrijk zich tijdens dezelfde periode in de onmogelijkheid de programma's die te Londen uitgezonden werden te relayeren. Deze leemte werd echter spoedig aangevuld door het in dienst stellen in Frankrijk van een geschikte lijnenconvector, zodat Frankrijk in 1953 het relais van de Kroningsplechtigheden van H. M. Koningin Elisabeth kon verzekeren. Dit bijzonder programma werd door drie Europese landen gerelayeerd : Frankrijk, Nederland en de Duitse Bondsrepubliek. België vervulde een essentiële rol bij de installatie van het transmissienet dat Rijssel met Nederland verbond, maar de zendstations van de Belgische Televisie waren toen nog niet in dienst gesteld. Slechts de Belgische televisiekijkers die in het bezit waren van ontvangtoestellen waarmede de signalen van de Franse of de Nederlandse stations rechtstreeks konden opgevangen worden, konden dit programma volgen. De belangstelling die deze uitzonderlijke realisatie in Europa teweegbracht, bepaalde in grote mate de ontwikkeling van de internationale uitwisseling der televisieprogramma's.

ORGANISATIE

Het stelsel dat de internationale televisie-uitwisselingen op ruime schaal, zoals wij ze thans kennen, toelaat, ontwikkelde zich geleidelijk en zonder precies plan. De reportage te Kales in 1950 was tot stand gebracht ingevolge overeenkomsten die tussen de B.B.C. en de R.T.F. gesloten waren. De

overseining van de kroningsplechtigheden was echter heel wat ingewikkelder dan al wat voorheen gedaan werd. De organisatie er van werd dan ook toevertrouwd aan een Gemengde Commissie, samengesteld uit technici van deze twee radio-omroepen die in 1952 ter gelegenheid van de « Frans-Britse Dagen » opgericht was. Zonder precies mandaat en met een zeer soepele samenstelling sloten zich weldra bij de Britse en Franse vertegenwoordigers ook Belgische, Nederlandse, Duitse en Deense specialisten aan. (Men hoopte toen dat Denemarken van dat ogenblik af deel zou kunnen uitmaken van het Europees net). Deze Commissie werd bekend onder de naam « Commissie Ad-Hoc ». Gezien het succes dat het relais van de kroningsplechtigheden te beurt was gevallen, liet het geen twijfel dat de internationale televisie-uitwisselingen op een ruimer plan moesten aangevat worden. Vermits de « Commissie Ad-Hoc » geen feitelijk juridisch bestaan had, maar al de leden behoorden tot organisaties die bij de Europese Radio Unie aangesloten waren, werd in de schoot van dit organisme een officiële werkgroep opgericht die samengesteld werd uit al de specialisten van de Commissie Ad-Hoc, waarbij zich weldra Zwitserse en Italiaanse specialisten aansloten. Deze werkgroep wordt thans voorgezeten door de heer Martin Pulling, van de B.B.C. die het voorzitterschap van de Commissie Ad-Hoc had waargenomen.

Kort nadien werden door de televisiediensten van Luxemburg, Monaco en Zweden afgevaardigden gezonden naar deze Werkgroep, die weldra een nauwe samenwerking met een andere werkgroep van de E.R.U., onder het voorzitterschap van de heer Stéphane Mallein, van de R.T.F., tot stand bracht. Deze laatste werkgroep houdt zich bezig met de technische basisproblemen die betrekking hebben op de installatie van een Europees televisienet, terwijl de werkgroep die door dhr Pulling geleid wordt, de problemen bestudeert die zich, in afwachting dat het definitief net klaar is, in verband met de onmiddellijke exploitatie stellen, d.w.z. het gebruik van het thans bestaande net met voorlopige toestellen. De Heer Tree-

by Dickinson van de E.R.U. neemt het secretariaat van de twee groepen waar en verzekert aldus de verbinding. Beide werkgroepen zijn subcommissies van de Technische Commissie van de E.R.U., waarvan zij richtlijnen bekomen en aan wie zij regelmatig hun verslagen voorleggen.

Men zal zich herinneren dat in Mei, Juni en Juli 1954 een eerste experimentele periode van uitwisseling van televisieprogramma's tussen acht Europese landen georganiseerd werd, gevolgd door een tweede uitwisselingsperiode tijdens het laatste kwartaal van 1954, gedurende dewelke het ritme van de overnamen opzettelijk vertraagd werd. Deze programma-uitwisselingen waren, in samenwerking met de E.R.U. die het Secretariaat waarnam en een technicus had afgevaardigd, door de Commissie Ad-Hoc georganiseerd. Deze uitwisselingen waren op technisch gebied geleid, gesuperviseerd en gecontroleerd door een dubbel Internationaal Coördinatiecentrum (Techniek en Programma's) te Rijsel ondergebracht in lokalen die hiervoor speciaal door de R.T.F. geïnstalleerd waren. De Europese televisie-instituten en de E.R.U. zijn hiervoor de R. T. F. zeer erkentelijk.

Sinds 1 Januari 1955 berust de volledige verantwoordelijkheid van de voorbereiding, de leiding en de technische controle van al de programma-uitwisselingen bij de E.R.U. Met dit doel heeft de E.R.U. personeel van haar Bureau te Genève, dat zich met het programmagedeelte van de uitwisselingen bezig houdt, en van het Technisch Centrum te Brussel, dat de verantwoordelijkheid van het technisch gedeelte draagt, moeten specialiseren. De coördinatie van het programma en de voorafgaande technische proeven worden nog steeds in het voorlopig centrum te Rijsel gedaan. Ingaand op het vriendelijk aanbod van het N.I.R. aan de E.R.U., onderzoekt deze thans de installatie van een nieuw internationaal Technisch Coördinatiecentrum in het Paleis van Justitie te Brussel, door het N.I.R. voorgesteld. Het Paleis van Justitie te Brussel is wegens zijn ligging in het net een der voornaamste « Knooppunten » van het transmissiestelsel ; het is dus de ideale plaats

voor een coördinatiecentrum. Hierdoor zal het mogelijk worden de 3 televisiedefinities, d.w.z. beelden op 405, 625 of 819 lijnen in transitio op te vangen. De installatie van het Internationaal Centrum te Brussel zal vanzelfsprekend veel gemakkelikheden bieden aan het personeel van het Technisch Centrum van de E.R.U., die zijn bureau's vlak tegenover het Huis van het N.I.R., aan de overzijde van de vijvers van Elsene, heeft. Men hoopt het Internationaal Centrum nog vóór het einde van 1955 van Rijsel naar Brussel te kunnen overbrengen. Dank zij de ervaring tijdens een jaar activiteit te Rijsel opgedaan, zal het nieuw centrum met een zeer soepete uitrusting voorzien worden, ten einde het hoofd te kunnen bieden aan zeer ingewikkelde toestanden die zich tot nog toe op het Europees net niet voordeden, zoals bijv. twee verschillende programma's die gelijktijdig uitgezonden worden en waarvan een in transitio moet overgeseind worden naar het land dat het andere programma uitzendt, ofwel programma's van verschillende herkomst, die achtereenvolgens door verscheiden landen gerelayeerd worden.

De diverse fases, die de voorbereiding van de televisie-uitwisseling doorloopt, vormen vermoedelijk een enig voorbeeld van internationale samenwerking die ver vooruit is op de praktijk die bij de uitwisseling van radioprogramma's gangbaar is. Per periode van drie maanden wordt een planning opgemaakt. Elke televisiedienst die aan de uitwisselingen deelneemt, zendt geruime tijd vooraf de lijst van de voorziene programma's die van gemeenschappelijk belang geacht worden, met de precieze opgave van het genre, naar het Bureau van de E.R.U. te Genève. Dit Bureau maakt op grond van deze individuele lijsten een algemene lijst op van de voorgestelde programma's, die aan al de medewerkende organisaties gezonden wordt. De « Planning », een beperkt subcomité, dat specialisten in zake programma's en een technicus van het Europees net omvat, komt dan in vergadering bijeen om deze lijst en de aanvragen tot deelneming aan elke voorgestelde uitzending te onderzoeken. Daarna worden in grote trekken de

schikkingen vastgesteld die voor elke uitzending in verband met de techniek en de programma's moeten getroffen worden. Slechts veel later, wanneer de landen die wensen een commentator te zenden naar het land dat het programma realiseert en deze die wensen gebruik te maken van de commentaar van andere gekend zijn, kan een meer gedetailleerd document opgemaakt worden. Vermits de klank die inherent tot het programma behoort (de atmosfeer) en de commentaar op verscheiden manieren kunnen gecombineerd worden, eist elk land een bijzondere regeling van de modulatiekringen. De « planning » van de kringen voor de modulatie en voor de coördinatie én contrôle, vertegenwoordigt een aanzienlijk gedeelte van het werk dat de voorbereiding van de uitwisseling der televisieprogramma's vergt. Om dit werk te vergemakkelijken is de E.R.U. geabonneerd op het internationaal telexnet, zodat dactylografische mededelingen op elk uur van de dag en de nacht rechtstreeks aan de deelnemende landen kunnen gezonden worden. Na al deze voorbereidingen wordt door het Centrum van de E.R.U. een recapitulatie van al de schikkingen die met het oog op de uitzending getroffen werden opgemaakt en ongeveer 10 dagen vóór de datum, waarop de uitwisseling plaats heeft, aan al de betrokken organisaties gezonden. Deze recapitulatie behelst al de nuttige bijzonderheden betreffende het programma, de proeven op het net en eventueel deze op de lijnenconvector. Vermits het niet altijd wenselijk is dat de leiding en de contrôle van de werkzaamheden in het vast Centrum geschieden, wordt de plaats van de internationale coördinatiecentra (zowel wat het programma als de technische organisatie betreft) eveneens vermeld. Tenslotte wordt bij deze recapitulatie nog een lijst gevoegd van het personeel dat door de deelnemende landen gedetacheerd werd.

Het is duidelijk dat de beperkingen die door de beroepsorganisaties opgelegd worden, zowel op artistiek als op sportief gebied, ongetwijfeld de mogelijkheden om op het Europese televisienet zeer gevarieerde programma's uit te zenden,

verminderen. Men mag evenwel de hoop koesteren dat, wanneer in een nabije toekomst deze moeilijkheden uit de weg zullen geruimd zijn, al de Europese televisiekijkers programma-uitwisselingen kunnen aangeboden worden die werkelijk in verhouding staan tot de middelen die voor hun realisatie in het werk gesteld worden.

H. Angles d'AURIAC

EEN HERINNERING
VAN HET ERSTE
EUROVISIEPROGRAMMA
VAN DE VLAAMSE TELEVISIE:

◆ DE OMMEGANCK OP DE GROTE MARKT
TE BRUSSEL

◆ NOG EEN BEELD UIT DE
OMMEGANCK

◆ DE STELTOPERS WAREN OOK
VAN DE PARTIJ

Hoe groeit een

T.V. aktualiteit?

Ondanks het nog jonge bestaan van de Televisie in ons land is er ongetwijfeld een uitzending die reeds van in de eerste weken een groot deel van het kijkerspubliek wist te boeien : de dagelijkse uitzending van het Televisiefilmjournaal.

Het T.V. Nieuws heeft een eigen plaats veroverd, die door eenieder als vanzelfsprekend wordt aangenomen. En toch ! Wat een werk voor een aktualiteit die gemiddeld twee minuten in beslag neemt !

De Informatiedienst stelt vast welke gebeurtenissen voor een T.V. aktualiteit in aanmerking komen en stuurt er een film-opeurateur, liefst vergezeld van een reporter, op uit, om de nodige opnamen te maken. De ene dag zullen operateur en reporter verslag uitbrengen over een kunsttentoonstelling in Brussel, Antwerpen of Gent, de volgende dag kunnen zij er op uitgezonden worden om een modeshow op te nemen.

Met dit alles zitten zij goed droog en warm. Eén probleem : de belichting, die in de meeste gevallen door eigen schijnwerpers moet gegeven worden, want normale zaalverlichting, hoe goed ook, is gewoonlijk onvoldoende voor filmopnamen.

Maar dan kan het best gebeuren dat operateur en reporter een dag daarna op een tochtig voetbalveld in een sneeuwstorm « opereren ».

Voor grote gebeurtenissen, zelfs in het buitenland, worden bijzondere schikkingen getroffen. Zo de eerste voorjaarsklassieker Milaan-Sanremo, die door onze eigen operateur en chauffeur, (in dit geval Georges Ronsse) werd gevolgd en gefilmd, zodat wij Zondagavond een gefilmd verslag konden brengen van een wielervedstrijd, die Zaterdagavond eindigde op 1.500 km. van hier.

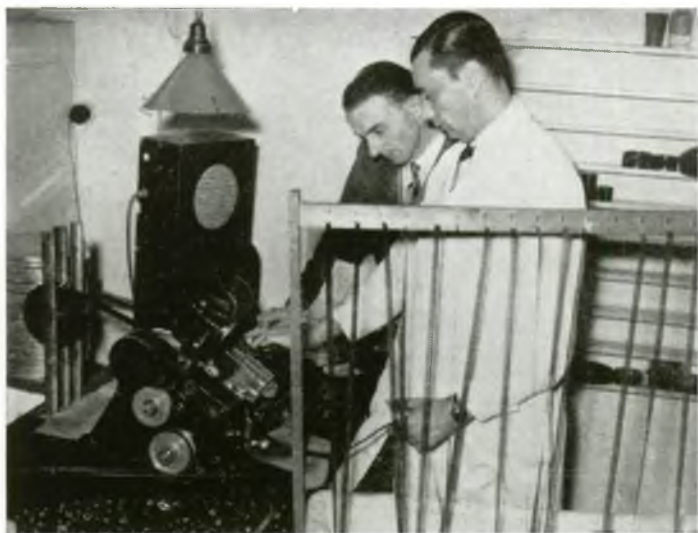
Zodra de opnamen gemaakt zijn gaat het met alle snelheid naar het laboratorium. Wat te laat binnenkomt om nog dezelfde dag uit te zenden, b.v. gebeurtenissen, die 's avonds plaats hebben, wordt in de bus van het laboratorium gedeponeerd.

Eerste werk 's morgens: de rijke oogst aan opnamen lichten en vlug ermee naar de donkere kamer. Zodra de films uit hun dozen gehaald zijn (opgepast voor het licht!) komt het laboratorium in werking : eerste behandeling : de ontwikkeling, die de negatieve kopij oplevert. Van dit negatief wordt normaal een positieve kopij getrokken. Maar het kan gebeuren dat deze bewerking wegens tijdsgebrek moet wegvallen: in de uitzending op de telecinema van het Flageyplein kan de conversie negatief-positief zonder enige moeite gebeuren, al verliest men daardoor enigszins aan scherpte en contrast.

Zodra de positieve kopij klaar is, komen reporter en monteur in actie : tezamen bekijken zij het « ruw materiaal » op de montage tafel, de monteur knipt de film uit elkaar; dan worden de onderscheidene gedeelten samengevoegd tot één logisch geheel dat een juiste weergave in 2 minuten uitmaakt van een gebeurtenis, die misschien 2 uren of 2 dagen in beslag nam : alleen het essentiële, de hoofdmomenten, blijven behouden.

De reporter heeft ondertussen nota genomen van de volgorde en de duur der beelden; nu begint zijn voornaamste taak : het maken van de tekst. Terwijl de monteur de uitgesneden stroken aan elkaar kleeft, gaat de reporter zijn tekst maken temidden van stukken film, blikken en andere (onmisbare!) rommel, zonder welke een filmlaboratorium niet denkbaar is.

Wie niet kan werken zonder te roken zet hier geen voet binnen, al is de huidige film niet meer brandbaar! Ondertussen zijn de onderwerpen, die het T.V. journaal samenstellen, van de titels voorzien (eveneens op film) en aan elkaar gezet in de meest logische volgorde. De begin- en eindgeneriek voltooien het geheel en nu wordt dit geheel op het scherm geprojecteerd : het is het T.V. journaal dat over een uur in de huiskamers zal te zien zijn. De reporter gaat na of de tekst klopt met het beeld, of geen verkeerde stukken werden ingelast, of alles in orde is. Met de meeste spoed (steeds die spoed!) gaat het naar het N.I.R. gebouw, en om halfacht zit de reporter achter de micro en vóór het scherm. In de regiekamer wordt de begeleidende muziek uitgezonden. De reporter leest zijn tekst naargelang de beelden op zijn scherm voorbijflitsen, en thuis hoort en ziet U het laatste gebeuren beter dan indien U erbij was geweest. Alweer is een Televisiejournaal de aether ingezonden.

Lode van UYTVEN.

VOOR DE CAMERA

In volgende twee bijdragen van thr A. van CASTEREN treedt de lezer in voeling met de Woodpeckers, die het op heel korte tijd gebracht hebben tot DE Vlaamse T.V.-komieken en belicht hij een initiatief van de Vlaamse T.V.-dienst — niet het enige — dat al te weinig bekend wera.

DE WOODPECKERS

De « Woodpeckers » behoorden tot de eerste kleinkunstenaars van eigen bodem, die mede de Vlaamse Televisie hebben helpen lanceren. En van het eerste ogenblik af, dat hun gezicht op het scherm in de huiskamers kon gezien worden, kenden zij een enorme bijval. Waar voordien slechts enkelen het broederpaar kenden — zij heten in het dagelijkse leven heel deftig Jozef en Frans Cassiers — lag hun naam dadelijk op ieders lippen. Zij verschenen precies op het moment, dat de televisie hen nodig had.

Waarom hun succes te danken is? Doodveenvoudig om reden dat de Woodpeckers, al zijn hun activiteiten rijk gevarieerd, juist datgene brachten wat de televisie het meest nodig heeft : mime. En mimeren kunnen zij : vooral deene die men « de

kleine Woodpecker » noemt en wiens gezicht wel uit rubber schijnt vervaardigd te zijn. Nu is het wel zo, dat zij niet als mimeerders voor de T.V.-camera verschenen en dat zij begonnen met hun gewoon repertoire, dat bestond in conference, dialoog, sketch en zelfs 'n liedje. Maar er was één nummertje bij, dat getiteld was « Let's go to the pictures » en waarin zij, op basis van een vooraf gereedgemaakte geluidsband, een hele film mimeerden. En dat sloeg in als 'n zevenslager. Dat was televisie op haar best. Een tweede proef op dat gebied was het mimeren van de grote aria van Figaro uit « De Barbier van Sevilla » en waarmee de telekijkers zich een ongeluk lachten. Toen was hun T.V.-stijl meteen gevonden en wat zij verder ook aan sketchen ten beste hebben gegeven, bleef toch ver onder het zuivere mimewerk.

Waar een onzer grootste mimeerders, Marcel Cornelis, zich aan één bepaald niveau houdt en daar niet van afwijkt, daar sloegen de Woodpeckers kordaat de weg van het burleske in en zij zijn als zodanig wel een uniek nummer, dat overal ter wereld zou kunnen gegeven worden en waarvan wij elders geen equivalent zouden kunnen noemen.

De gebroeders Cassiers debuteerden in een dancing te Merksem, een tiental jaren geleden en vermits het liedje van de Woodpecker toen de schlager was en het orkest er zijn programma mee begon en besloot, kwamen zij aan hun naam « De Woodpeckers ». Jef Woodpecker debuteerde als mimeerder in een café, eveneens te Merksem, waar hij een plaat van Al Jolson parodiëerde. Voor het overige waren zij grafici van beroep en Soi Woodpecker, de oudste, is nog een begaafd kunstschilder, al dient gezegd dat palet en penselen sedert het begin van hun opgang in de hoek staan. Hun eerste doorbraak kwam toen ze geëngageerd werden in Anton Peters' cabaret « Cyrano » en werd besloten met hun eerste optreden voor de televisie. Thans zijn ze voortdurend op tournée en wij zien ze derhalve nog slechts weinig op ons scherm verschijnen. Hun nieuwste mime-sketch gaat over een violist die « De Vlucht van de Hommel » speelt

en werkelijk door een hommél het leven zuur wordt gemaakt. Hij tracht ze te vangen, aan zijn strijkstok te spietsen en moet natuurlijk voortdurend zijn violspel onderbreken. Tenslotte hanteert hij zijn viool als een mitraillette en in de verte hoort men de getroffen hommél als een vliegtuig neerstorten.

CREATIE VAN EEN T.V.-ZANGSPEL

Aan de Vlaamse T.V.-dienst komt de verdienste toe, de eerste te zijn geweest om een nieuwe vorm te zoeken voor een zangspel of een operette, geschikt voor realisatie in de televisie, d.w.z. een vorm waardoor het werk alleen nog maar voor de televisie zou kunnen gebracht worden. Hiertoe was het nodig dat de intrige niet, zoals op het toneel, aan één plaats gebonden was, dat het gegeven continu en zonder onderbrekingen kon ontwikkeld worden en dat de liederen en de muzikale intermezzi de handeling niet remden of onderbraken.

Met « Wiener Schnitzel » werd een eerste proef gewaagd. Het was een miniatuur-operette met vele vokale intermezzi en derwijze opgevat, dat de verschillende draadjjes van de intrige over de liederen heen gevlochten werden. Hoewel deze uitzending grote bijval kende, erkenden de samenstellers en de productieleiding dat men nog betere resultaten zou bekomen door het muzikale gedeelte wat meer te beperken.

Met dit voor ogen, werd een tweede proef gedaan, ditmaal met een typisch zangspel « Het Meisje van Colen ». Het aantal liederen, dat er in gezongen werd, werd tot een halfdozijn beperkt en de aandacht van de kijker werd op de handeling geconcentreerd. Nochtans was het muzikale gedeelte uiterst verzorgd en de componist had uit de laat-middeleeuwse Vlaamse volksliederen, enkele vergeten doch wondermooie melodieën samengelezen. In dit zangspel werd ook gedanst en er kwamen

zels attracties in voor (o.a. een sterke man). Als onderwerp koos de auteur een episode uit het leven van Keizer Karel, van wie bekend is dat hij zich gaarne incognito onder zijn onderdanen mengde. De geschiedenis werd gesitueerd in het dorpje Olen en natuurlijk kwam ook de pint met de drie oren er bij te pas.

De realisatie van dit T.V.-zangspel leverde tal van moeilijkheden op en één der grootste was wel het coördineren van de verschillende activiteiten, die de uitzending voorafgingen. Want er waren herhalingen voor de acteurs, voor de zangers, voor het koor, voor het orkest, voor de filmopnamen, voor het ballet... De samenstelling van de « cast » bood ook tal van hinderpalen, want het was niet steeds gemakkelijk acteurs te vinden die ook over een goede zangstem beschikten. In één geval was doubleren zelfs noodzakelijk. De geringe afmetingen van de studio, waarvan elke meter nodig was om er het decor in onder te brengen, liet b.v. niet toe er nog een orkest te laten plaatsnemen. Daarom werd het hele muzikale gedeelte van het zangspel in play-back gegeven, d.w.z. dat alle muziek en alle liederen vooraf op band opgenomen werden. Bij de uitzendingen moesten de acteurs derhalve de te zingen woorden mimeren. Er werden ook « stand-ins » gebruikt bij de filmopnamen, want niet alle acteurs kunnen b.v. paardrijden. Elementen van de rijkswacht, in keizerlijk plunje gestoken, namen deze taak op zich. Wij noemen hier maar enkele van de problemen welke dienden opgelost te worden vóór deze eerste superproductie op de antenne kon gaan. Zij was het product van 120 uren repetities en opnamen. De uitzending werd door de Nederlandse televisie gerelayeerd.

Op dit gebied heeft de Vlaamse Televisie wel degelijk baanbrekend werk geleverd en heeft hierdoor op de andere T.V.-landen een niet te versmaden voorsprong. Pas thans begint men zich in de andere landen voor de T.V.-operette te interesseren en pas onlangs werd in Duitsland overgegaan tot het uitzenden van een eerste T.V.-zangspel.

A. van CASTEREN.

DE TECHNISCHE ONTWIKKELING VAN DE TELEVISIE IN BELGIË GEDURENDE HET JAAR 1954

Nadat in 1951 en 52 de beruchte « lijnenslag » was gestreden en de Technische Consultatieve Commissie zich had uitgesproken voor het twee-lijnensysteem voor België, hadden de technische diensten van het N.I.R. in het begin van 1953 kunnen overgaan tot het bestellen van het nodige TV.-materiaal bij gespecialiseerde Belgische en buitenlandse firma's.

Op 31 OCTOBER van het zelfde jaar werd het eerste programma uitgezonden zowel langs Vlaamse als langs Franse zijde. Om tot deze uitslag te komen had het technisch personeel van het N.I.R., zowel als dit van de constructeurs negen maanden lang, dag en nacht met volledige overgave gewerkt.

Met NIEUWJAAR kon er dan ook reeds worden teruggezien op 2 maanden uitzending met 2 volledig onafhankelijke programma's.

De eerste maanden van het jaar 1954 brachten de reactie op de inspanningen die gedurende de pioniersperiode van het personeel gevegd werden. Deze reactie werd in de hand gewerkt door acut tekort aan vakkundig personeel. Hierbij kwam nog het feit dat de gespecialiseerde firma's die het materiaal geleverd hadden, en een tijd lang hun specialisten ter plaatse hadden gehouden om onze technici op de hoogte te brengen, dit personeel één voor één terugtrokken.

De aanwerving van nieuw geschoold technisch personeel stuitte echter op een grote moeilijkheid : er schenen op het ogenblik in België geen TV. technici meer te vinden. Industrie en administratie hadden gewedijverd om de beste elementen aan te werven.

Zo ging de ontwikkeling van de Belgische Televisiedienst voor onze moderne begrippen eerder traag vooruit.

De verkoop van TV-ontvangtoestellen was na de « boom » op het einde van 1953 enigszins teruggelopen en overal verschenen de toestellen in de uitstalramen.

Aan deze stagnatie kwam echter een einde door de Eurovisie, naam waaronder een uitgebreid net van straalverbindingen schuil gaat dat DENEMARKEN verbindt met ITALIE, ENGELAND met DUITSLAND en dat toelaat een programma-uitwisseling tot stand te brengen onder 8 landen.

De Eurovisie debuteerde onder een goed gesternte : de meest belangrijke matches van de wereldbeker voor voetbal konden van uit Zwitserland worden uitgezonden. Het Belgisch publiek kreeg bijv. de gelegenheid zijn sportieve vertegenwoordigers in een homerische strijd met de Engelse « profs » te bewonderen. Weer zag men, gelijk gedurende de eerste maanden van de televisie-uitzendingen, dichte drommen kijk-lustigen vóór de uitstalramen der winkels om deze speciale uitzendingen te volgen, en de verkoop van toestellen ging terug in stijgende lijn.

Ondertussen werkten de verschillende firma's voort aan de verdere uitbouw van het zendersnet. Te Antwerpen werkte de architect van het Torengedebouw aan de 26e, 27e en 23e verdiepingen en te Luik werden plannen gesmeed om de top van de watertoren te Ougrée om te vormen in een Televisie zendstation. Dit alles ging natuurlijk niet zonder moeilijkheden : te Antwerpen brandde de top van het gebouw uit en werd onze voorlopige relais-installatie vernield. Te Luik moest het gewicht van onze constructie in verband met nabij liggende uitgravingen op een minimum gebracht worden, om de watertoren niet na enkele jaren op de beroemde toren van Pisa te doen gelijken.

Het televisiestation te Antwerpen
op de top van het Toreengebouw

Het televisiestation te Luik op de top
van een watertoren te Ougrée

Deze moeilijkheden werden echter overwonnen en rond September kon een aanvang gemaakt worden met de montage der zenders welke hun eerste uitzending begonnen op 31 October ttz. juist een jaar na deze te Brussel. Officiël werden ze ingewijd op 13 November te Antwerpen en 14 November te Luik.

Ziehier de karakteristieken van deze zenders :

A. — ANTWERPEN.

De zender heeft een vermogen van 3 kW voor het beeld en 0,75 kW voor het geluid. De vlinderantenne met 2 vlakken heeft een winstfactor 2, of 3 db. Het uitgestraald vermogen is dus 6 kW. De antenne staat op de top van het verhoogde Torengedouw en bevindt zich op een hoogte van 105 m. boven de grond.

De draaggolf van het beeld heeft een frequentie 48,25 MHz. of een golflengte van 6,22 m. Het geluid heeft 53,75 MHz of 5.58 m.

B. — LUIK.

De zender heeft insgelijks een vermogen van 3 kW voor het beeld en 0,75 kW voor het geluid. De antenne heeft een winstfactor 2 en straalt dus 6 kW uit.

Hij staat op de verhoogde watertoren « Bol d'Air » te Ougrée op 8 Km. ten zuiden van Luik, en bevindt zich op een hoogte van 50 m. boven de grond en 250 m. boven het peil van de Maas.

De draaggolf van het beeld heeft een frequentie 55,25 MHz of 5,43 m., deze van het geluid is 60,75 MHz of 4,94 m.

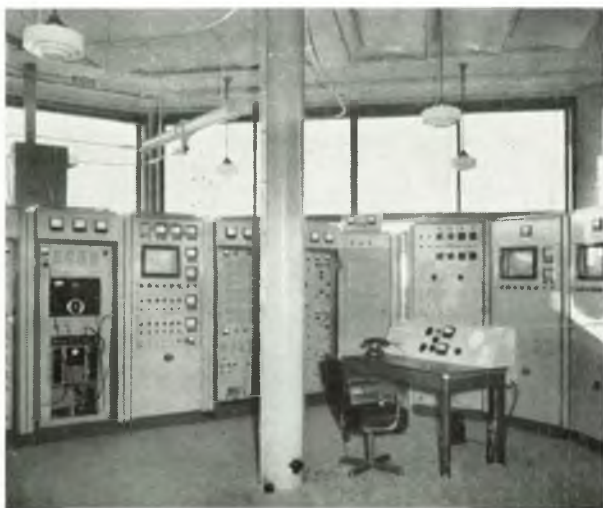
De beide zenders hebben een actiestraal van ongeveer 30 à 40 Km. voor de ontvangst met eenvoudige antenne en 45 à 65 Km. voor de ontvangst met een uitgebreide antenne.

Om deze zenders te voeden was het nodig bijkomende straalverbindingen op cm. golven te verwezenlijken. De zender Antwerpen werd door één dubbele straalverbinding gespijsd van uit het Justitiepaleis te Brussel.

De zender Luik werd verbonden via een tussenstation

De parabolische antennes van de straalverbindingen met Brussel, op het Torengedouw te Antwerpen

Het zendstation te Luik.
Links, de geluidzender, in 't midden de beeldzender
en rechts de controle-apparaten

te Attenrode-Wever en wordt dus gevoed door twee dubbele straalverbindingen.

Op het einde van het jaar werd deze verbinding doorgetrokken tot Simmerath waar de verbinding met het Duitse net werd verwezenlijkt.

De hoofdkarakteristieken van de meeste deze straalverbindingen zijn :

Vermogen	: 0,75 Watt
Frequentie (ongev.)	: 6.000 MHz (5 cm)
Diameter der parabolische antenne	: 1,20 m.
Winstractor van de antenne	: 34 db.

Met deze twee nieuwe zenders van 6 kW uitgestraald vermogen gevoegd bij de beide Brusselse zenders van 2 kW is het voorlopig net voltooid dat aan ongeveer 6.000.000 inwoners de mogelijkheid biedt telekijker te worden. Wij zeggen wel de « mogelijkheid », want een niet onbelangrijk deel van deze mogelijke kijkers moet om een beeld te kunnen ontvangen gebruik maken van een omslachtige en dus dure antenne. Het doel van een TV-dienst is echter aan het merendeel der bevolking de mogelijkheid te geven met een eenvoudige antenne en dito ontvanger de uitzendingen op te vangen. Dit zal echter slechts kunnen verwezenlijkt worden door een definitief net van krachtige zenders dat op dit ogenblik ter studie ligt en zal verwezenlijkt worden in de komende jaren.

G. de LAFONTEYNE

DE TELEVISIE OP REPORTAGE

Uit de titel van dit artikel zou kunnen afgeleid worden dat, ook in België, de televisie over installaties beschikt, die het mogelijk maken bijvoorbeeld roei- of wielervedstrijden te volgen. Zulks is jammer genoeg nog niet het geval. Tot op heden is de Belgische televisie meer bescheiden geweest en heeft ze slechts de eerste stappen gedaan op de weg die buiten de studio leidt. Met dit doel werden in 1954 twee televisiewagens besteld ; de eerste werd einde 1954 en de tweede begin 1955 in werking gesteld.

Op voorwaarde dat met de werken een dag te voren aan-

gevangen wordt, kan, dank zij deze wagens, bijna overal een volledige televisie-installatie gerealiseerd worden. Deze installatie vertoont veel gelijkenis met deze van een studio. Voor elke wagen beschikt men over 3 camera's; elke camera kan tot op ongeveer 300 meter van de wagen zelf verwijderd worden. Voor sommige reportages buitenshuis kunnen de camera's dus op een afstand geplaatst worden die volstaat om werkelijk gevarieerde en interessante beelden te bekomen.

De wagen is vanzelfsprekend voorzien van al hetgeen nodig is voor een klankopname, die met behulp van 8 micro's kan gerealiseerd worden. Door middel van één enkele fonotafel kan er tevens een klankdecor bijgevoegd worden.

De beperkingen zijn hoofdzakelijk te wijten aan het plaatsgebrek in de wagens, die ondanks hun omvang zeer gevuld zijn, zoals men er zich trouwens op de hierbijgevoegde foto's rekenschap kan van geven.

Tot nog toe werden de wagens voor twee verschillende activiteiten gebruikt :

- 1) de eerste soort activiteit omvat de reportages buitenshuis die slechts als zodanig kunnen opgevat worden. Dergelijke reportages werden in 1954 zowel voor de Vlaamse als voor de Franse televisie verwezenlijkt.
- 2) De tweede soort activiteit omvat programma's, die in een zaal gerealiseerd worden, of beeldopnamen in de schouwburg.

Dergelijke programma's werden in 1954 voor de Franse en de Vlaamse Uitzendingen tot stand gebracht.

Laten wij even nagaan hoe dergelijke captatie geschiedt.

In eerste instantie zullen wij het personeel van een wagen bepalen. Bij elke wagen zijn drie afzonderlijke ploegen verbonden :

- 1) een ploeg verantwoordelijk voor het programma en geleverd door het cultureel departement, dat bij de captatie betrokken is ;
- 2) een technische installatieploeg (Studiedirectie) ;
- 3) een technische exploitatieploeg (Exploitatiedirectie).

Wanneer beslist wordt tot een captatie over te gaan, begeven de chefs van de drie ploegen zich tezamen ter plaatse. Het cultureel personeel geeft kennis van zijn desiderata zodat kan bepaald worden welke installatie het best geschikt is : plaatsing van de camera's en de micro's, het al dan niet gebruik van decorelementen en bijgevolg de bestelling hiervan aan een aannemer van stellages.

Vervolgens nemen de technische verrichtingen een aanvang. De chef van de installatieploeg zoekt een geschikte plaats voor het relais, dat de beelden naar de zenders moet overbrengen. Hij zal zich in verbinding stellen met de plaatselijke electriciteitsdiensten om een voorlopige aansluiting van voldoende vermogen te bekomen.

Vaak moet hij eveneens stappen doen om vergunning voor het parkeren van de wagens en een zekere bewaking van de wagens door de plaatselijke politie te bekomen.

Voor sommige gebeurtenissen moet hij een « laissez-passer » bekomen. Hij geeft de Diensten te Brussel kennis van de telefoonlijnen, die moeten aangevraagd worden, enz...

Twee of drie dagen vóór de captatie begeeft de installatieploeg zich ter plaatse met een gedeelte van het materieel dat met een vrachtwagen vervoerd wordt. Het gaat hier hoofdzakelijk om de kabels die op de plaats zelf van de captatie moeten gelegd worden. Zodra deze kabels geplaatst zijn, komt de captatie-wagen, de kabels worden van de ene kant aan de wagen aangesloten en aan de andere kant aan de camera's, de micro's en de monitors, die door de wagen vervoerd en ter plaatse gebracht werden.

Op dat ogenblik gaat de installatieploeg na of alles in orde is. Doorgaans is zulks echter niet het geval. De installatieploeg brengt dan de installatie in bruikbare staat (in orde brengen van de cameraketens, regeling van het relais, enz...).

Wanneer deze werken geëindigd zijn, komt de exploitatieploeg aan de beurt. Gedurende de repetities en de uitzending verzekert ze de werking van de video- en klankappara-

tuur. De installatieploeg van haar kant blijft de werking van het relais verzekeren.

Na de captatie, die tot laat in de avond kan duren, is het werk van de exploitatieploeg ten einde ; de installatieploeg moet echter onmiddellijk de installatie gedeeltelijk demonteerden, ten einde te vermijden dat door het schoonmaakpersoneel van de schouwburgen, enz... schade zou kunnen berokkend worden.

Indien alles vlot verloopt, mag de installatie 's anderen-
Jaags afgebroken worden. Wanneer in sommige gevallen de plaats voor 's anderendaags 's morgens moet vrij zijn, moet de installatie 's nachts gedemonteerd worden.

E. de KEYSER

De achterzijde van de T.V.-Car

BELGISCH NATIONAAL INSTITUUT VOOR
RADIO-OMROEP

J A A R L I J K S **V E R S L A G**

DIENSTJAAR 1954.

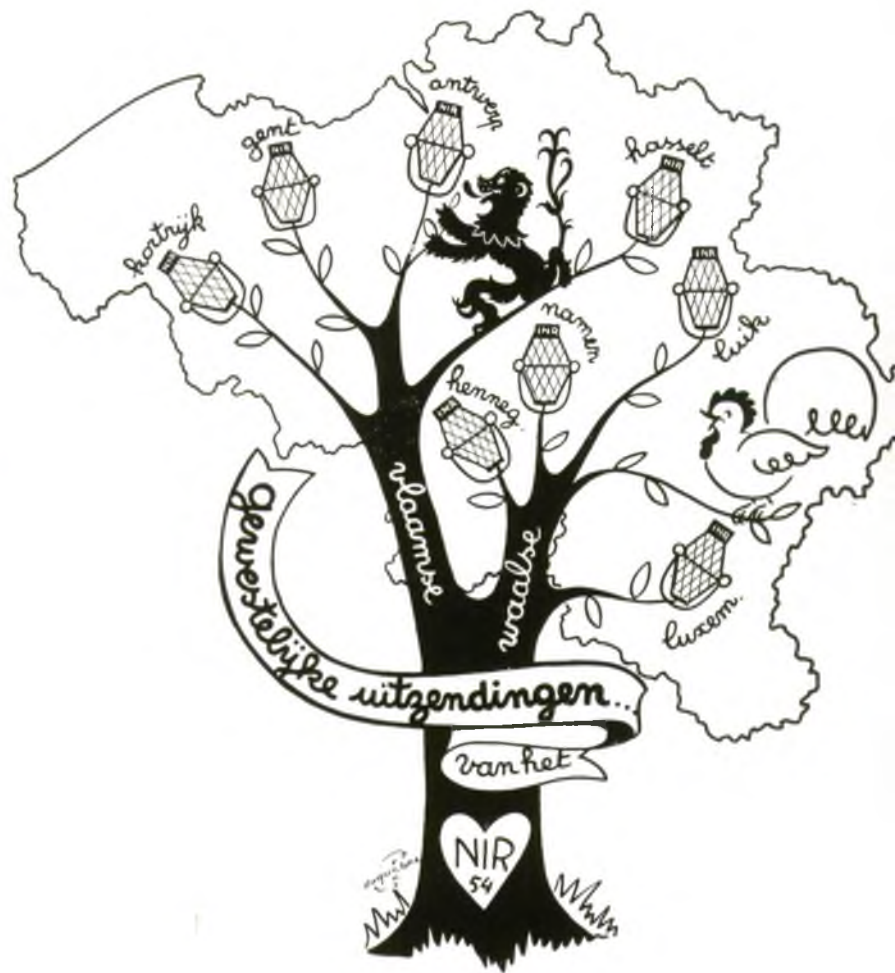

vlaamse gewestelijke uitzendingen

GESPROKEN UITZENDINGEN	ANTW.	GENT	HASSELT	KOTR.
Hoorspelen	19 u.	—	2 u.	12 u.
Reportages, causerieën, actualiteiten, montages, lokaal nieuws	206 u.	249 u.	195 u.	231 u.
Nieuwsberichten, overgenomen van Brussel	36 u.	34 u.	31 u.	52 u.
MUZEKUITZENDINGEN				
Ernstige muziek	254 u.	152 u.	145 u.	276 u.
Lichte muziek	310 u.	384 u.	395 u.	313 u.
Variété, fantasie	167 u.	120 u.	168 u.	78 u.
Totaal	992 u.	939 u.	936 u.	962 u.

waalse gewestelijke uitzendingen

GESPROKEN UITZENDINGEN	LUIK	NAMEN	HENEG.	LUXEMB.
Frans toneel	21 u.	33 u.	28 u.	6 u.
Waa's toneel	30 u.	23 u.	28 u.	— u.
Reportages, causerieën, actualiteiten en lokaal nieuws	31 u.	19 u.	38 u.	30 u.
Nieuwsberichten overgenomen van Brussel	81 u.	78 u.	74 u.	37 u.
MUZEKUITZENDINGEN				
Ernstige muziek	167 u.	238 u.	216 u.	255 u.
Lichte muziek	577 u.	495 u.	494 u.	501 u.
Variété, fantasie	87 u.	108 u.	112 u.	25 u.
Totaal	994 u.	994 u.	990 u.	854 u.

DE WERELDUITZENDINGEN VAN HET N.I.R.

HEBBEN IN 1954 UITGEZONDEN
interviews, montages,
kronieken, actualiteiten
en
familie-boodschappen
verspreid over deze uitzendingen :

Bestemming	In de Franse taal	In de Nederl. taal	In andere talen
Belgisch Kongo, Roeanda-Oeroendi,, Frans-Afrika, Zuid-Afrika.	637	667	
Belgen verblijvend in het buitenland	261	309	
Missionarissen	104	104	
Zeelieden		676	
Canada	312		
Indonesië		383	
Canada, Australië, Nieuw-Zeeland			797 (Engels)
Spanje en zijn bezittingen in Latijns-Amerika			144 (Spaans)
Portugal en zijn bezittingen in Latijns-Amerika			117 (Portugees)
Zweden			104 (Zweedse)
Denemarken			52 (Deense)
Noorwegen			52 (Noorse)
Scandinavië			157 (drietaling)

Daarenboven werden uitgezonden :

14 Nieuwsbulletins in 5 talen,

178 DX-programma's (amateur-zenders),

18.228 brieven en beluisteringsrapporten, komend van alle punten van de aardbol, werden ontvangen door de Werelddienst.

statistiek
der klankopnamen buitenhuis

door de techniekers te Brussel

Verwezenlijkt door de diensten van Brussel, werden 1861 klankopnamen uitgevoerd door de **captatieploegen** :

Voor de nationale uitzendingen :

763 voor de gesproken uitzendingen	
842 voor de muziekuitzendingen, hetzij	1.605
voor de gewestelijke uitzendingen	5
voor de werelduitzendingen	171
voor verschillende buitenlandse radiostations	65
voor de televisie	15

1.861

Anderzijds, hebben de gewestelijke studio's er 1.369
uitgevoerd, verdeeld als volgt :

Kortrijk : 152 — Gent : 205 — Antwerpen : 265
Hasselt : 117 — Luik : 216 — Namen en Luxemburg : 226 — Bergen : 188.

musische uitzendingen van het N.I.R...

muziekuitzendingen

ernstige muziek...

lichte muziek...

ENKELE RUBRIEKEN

Symfonische muziek — Kamermusiek

160,30 u

Opera — Operette — Bal eozon

124 u

Recitals

69,30 u

Radio-Variétés

45,30 u

Festivals

41 u

Geduldeuzige uitzendingen

30 u

Musiek van invloedbare (Touffers, harmonica, korno)

11 u

Samenstelling van

R A A D
van
B E H E E R

VOORZITTER : DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN.
de HH. SEGERS, P. W. (tot 23 april),
ANSEELE, Ed. (vanaf 23 april).

ONDERVOORZITTER :

dhr. KUYPERS, J., Secretaris-Generaal van het
Ministerie van Openbaar Onderwijs.

PERMANENTE AFGEVAARDIGDE VAN DE MINISTER :

de HH. SCHODTS, H. K., Ingenieur-Directeur bij de Regie der
Luchtwezen (tot 23 april).

DE MUYNCK, G., Adjunct-Directeur-generaal bij het N.I.R.
(vanaf 23 april).

LEDEN, BENOEMD,

A) door de Koning.

a) in toepassing van de wet van 18 juni 1930.

de HH. KUYPERS, H., Directeur van Bestuur bij het Ministerie van
Buitenlandse Handel.

LUYTEN, J., Secretaris van de B.S.P.

b) in toepassing van de besluitwet van 14 september 1945 :
de HH. ANDRE, A., Afgevaardigde bij de Provinciale Raad van
Henegouwen.

BOON, J., Administrateur-Directeur-generaal van de
Vlaamse Uitzendingen.

CLAUSSE, R., Administrateur-Directeur-generaal van de
Franse Uitzendingen.

CLERDENT, P., Gouverneur van de Provincie Luik.

MAERTENS, A., Dagbladdirecteur («Het Laatste Nieuws»).

MORTIAUX, F., Administrateur-Directeur-generaal van het
Technisch Departement.

NUYENS, M., Professor aan de Gentse Universiteit.

VAELEN, P., Directeur bij de Liberale Partij.

Aantal Gezinnen in België

(volgens de uitslag van de volkstelling van 31-12-1947)

Provincies	Aantal Gezinnen
Antwerpen	393.916
Brabant	611.909
West-Vlaanderen	285.836
Oost-Vlaanderen	367.144
Henegouwen	448.160
Luik	332.965
Limburg	110.379
Luxemburg	64.000
Namen	120.398
BELGIE	2.734.707

ADMINISTRATIEVE ARRONDISSEMENTEN van de Provincie BRABANT

Brussel	452.353
Leuven	94.488
Nijvel	65.068

PROVINCIE BRABANT 611.909

ONTVANGTOESTELLEN IN BELGIE OP 31-12-54

Antwerpen	296.623
Oost-Vlaanderen	281.644
West-Vlaanderen	223.975
Limburg	95.823

arr. Brussel : 312.261)

hetzij :
TWEE ontvangtoestellen voor 3 families

Erasmus
C. 2

programma van de

gesproken uitgedingen

Nieuwberichten

Schiednis — Vaclionis

235 v

Reportagen

84 v

Joupholis — Utendlagen voor de kinderen

79 v

Speelboeken, Levensboeken

68 v

Historieën

53 v

Maatschap

32 v

Gedichtelijke oorspraken

18 v

Universitaire oorspraken

10 v

de organen van beheer

B) door de Senaat.

de HH. BORN, R., Advokaat.

DEPRESSEUX, F., Advokaat; Gemeenteraadslid van Luik.

C) door de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

de HH. E. P. VAN GESTEL, O. P., Professor aan de Universiteit te Leuven.

PLATEUS, G., Directeur van de Dienst Publiciteit en procuratiehouder van de Sté Englebert et Cie.

PERMANENT COMITE

VOORZITTER :

dhr. KUYPERS, J.

PERMANENTE AFGEVAARDIGDE :

de HH. SCHODTS, H. K. (tot 23 april);

DE MUYNCK, G. (vanaf 23 april).

LEDEN :

de HH. BOON J. ; CLAUSSE, R. ; KUYPERS H. ; MORTIAUX F. ;
VAELEN, P.

(ORGAAN VAN CONTROLE)

COMITE voor TOEZICHT

VOORZITTER :

dhr VAN DEN HOLT, J., Raadsheer bij het Rekenhof.

LEDEN :

de HH. STOCK, R., Raadsheer bij het Rekenhof.

SCARCEZ, S., Directeur-Diensthoofd bij het Rekenhof.

DESLOOVERE, J., Adjunct-Diensthoofd bij het Rekenhof.

Nieuwsberichten

Schouwtelevisie - taallessen en volksovertuiging

228 u

Speelbeelden, knutselen, geometrische tekeningen

140 u

Hempeken - Zondag

129 u

Rijpschap

120 u

Jeugdtelevisie - Uitzendingen voor de kinderen

79 u

Geplaatste concerten

30 u

de radio-omroep is

De Bevolking van België op 31-12-54

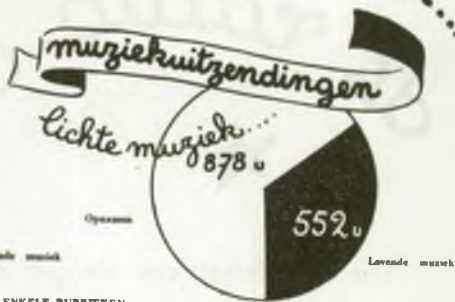
Provincies	Mannen	Vrouwen	Totaal
Antwerpen	669.200	683.130	1.352.330
Brabant	894.949	979.219	1.874.168
West-Vlaanderen	507.211	520.255	1.027.466
Oost-Vlaanderen	615.378	630.682	1.246.060
Henegouwen	622.541	631.017	1.253.558
Luik	483.215	506.453	989.668
Limburg	266.172	251.389	517.561
Luxemburg	107.407	109.024	216.431
Namen	177.807	185.655	363.462
BELGIE	4.343.880	4.496.824	8.840.704
ADMINISTRATIEVE ARRONDISSEMENTEN van de Provincie BRABANT			
Brussel	635.874	716.194	1.352.068
Leuven	166.489	166.523	333.012
Nijvel	92.586	96.502	189.088
PROVINCIE BRABANT	894.949	979.219	1.874.168

AANTAL AANGEGEVEN ONTVANGT

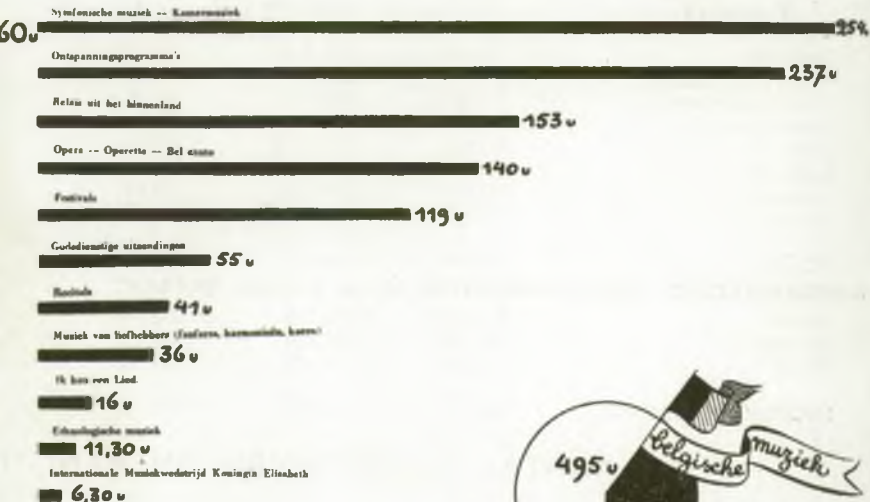
Luik	259.735
Henegouwen	299.706
Namen	85.090
Luxemburg	46.092
Brabant	411.661

hetzij :
EEN ontvangtoestel voor 4.7 personen.

Laamse uitzendingen van het N.I.R...

ENKELE RUBRIEKEN

IN
1954

DE VLAAMS

UITZENDINGEN

VAN

D

BELGISCHE TELEVISIE

HEBBEN VERZORGD

723 uur zendtijd

VERSPREID OVER

287 dagen

HETZIJ EEN GEMIDDELDE VAN

2 u 31 per dag

DIE WERDEN ONDERVERDEELD ALS VOLGT :

<i>Eigen programma's</i>	627 u. 35' hetzij	86,82 %
<i>Overname N. T. S.</i>	32 u. 56' hetzij	4,55 %
<i>Overname van Parijs</i>	7 u. 42' hetzij	1,06 %
<i>Overname Eurivisie - programma's</i>	54 u. 47' hetzij	7,57 %

s-en luisteraars

FRANSE UITZENDINGEN CORRESPONDENTIE VAN DE LUISTERAARS

	Nationaal programma	Gewestelijke omroepen
Aanvragen tot het bekomen van platen en inlichtingen	31.699	40.469
Gunstige brieven	8.142	42.506
Ongunstige brieven	94	53
	39.935	83.128
Ontvangen brieven — totaal	123.063	
<u>PERSKNIPSELS :</u>	Vóór 150	Tegen 105
	Neutraal 731	
<u>OPENBARE CONCERTEN IN DE STUDIO</u>	105	
<u>OPENBARE CONCERTEN IN DE PROVINCIE EN TE BRUSSEL</u>	14	

diensst per

VLAAMSE UITZENDINGEN CORRESPONDENTIE VAN DE LUISTERAARS

	Nationaal programma	Gewesteli omroep
Aanvragen tot het bekomen van platen en inlichtingen	70.456	50.663
Gunstige brieven	2.637	26.170
Ongunstige brieven	96	68
	<hr/>	<hr/>
	73.189	76.901
Ontvangen brieven — totaal	150.090	
<u>BETREKKINGEN MET DE PERS</u>	159	communicé's en 23 rechtzettingen
<u>OPENBARE CONCERTEN IN DE STUDIO</u>		93
<u>OPENBARE CONCERTEN BUITEN DE STUDIO</u>		43

ZENDERS

verschiedene Radio-programma's

KARAKTERISTIEKEN DER ZENDERS

ZENDER VERMOGEN FREQUENTIE GOLFLENGTE

Waver OM-I	150 Kw	.	620 Kc/s.	.	.	484 m.
Waver OM-II	150 Kw	.	926 Kc/s.	.	.	324 m.
Marche	10 Kw	.	1.124 Kc/s.	.	.	267 m.
Houdeng	10 Kw	.	1.124 Kc/s.	.	.	267 m.
Luik	5 Kw	.	1.484 Kc/s.	.	.	202,2 m.
Veltem	20 Kw	.	1.511 Kc/s.	.	.	198,5 m.
Kortrijk	0,5 Kw	.	1.484 Kc/s.	.	.	202,2 m.
Marche	10 Kw	.	1.124 Kc/s.	.	.	267 m.
Waver OC-II	100 Kw		banden van 13 - 16 - 19 - 25,			
Waver OC-I	100 Kw		31 en 49 m.			

Vlaamse nationale situatiedag (1)

Vlaamse provinciale situatiedag

1st & 2nd days: 11:55
 3rd day: 12:00
 4th day: 12:05
 5th day: 12:10
 6th day: 12:15
 7th day: 12:20
 8th day: 12:25
 9th day: 12:30
 10th day: 12:35
 11th day: 12:40
 12th day: 12:45
 13th day: 12:50
 14th day: 12:55
 15th day: 13:00
 16th day: 13:05
 17th day: 13:10
 18th day: 13:15
 19th day: 13:20
 20th day: 13:25
 21st day: 13:30
 22nd day: 13:35
 23rd day: 13:40
 24th day: 13:45

1st & 2nd days: 11:55
 3rd day: 12:00
 4th day: 12:05
 5th day: 12:10
 6th day: 12:15
 7th day: 12:20
 8th day: 12:25
 9th day: 12:30
 10th day: 12:35
 11th day: 12:40
 12th day: 12:45
 13th day: 12:50
 14th day: 12:55
 15th day: 13:00
 16th day: 13:05
 17th day: 13:10
 18th day: 13:15
 19th day: 13:20
 20th day: 13:25
 21st day: 13:30
 22nd day: 13:35
 23rd day: 13:40
 24th day: 13:45

UUR

Frans nationale situatiedag (1)

IN DEZE PROGRAMMA'S

werden uitgezonden

- 23 *dramatische uitzendingen*
 (waaronder 5 van Vlaamse auteurs)
 8 *opvoeringen « Klein Toneel »*
 13 *dansprogramma's*
 24 *muzikale programma's van ernstige muziek*
 7 *cabaretprogramma's*
 19 *grote Show- en Variétéprogramma's*
 94 *variaprogramma's*
 2232 *onderwerpen van actualiteiten*
 53 *documentaire programma's*
 74 *speelfilms*
 278 *documentaire en tekenfilms*
 46 *Eurovisieprogramma's*

KARAKTERISTIEKEN	UITZENDINGEN	
	FRANSE	VLAAMSE
Aantal lijnen	819 (of 625) . . .	625 (of 819)
Band		Band III
Kanaal	Kanaal 8	Kanaal 10
Uiteinden van het kanaal	181-188 Mc/s . . .	195-202 Mc/s . . .
Beeld-draaggolf	182,25 Mc/s	196,25 Mc/s
Klankdraaggolf	187,75 Mc/s	201,75 Mc/s
Vermogen van de zender		500 W.
Effectief uitgestraald vermogen		1 Kw

UURROOSTER (6 dagen per week)	20.30 u.-22.30 u.	19.30 u.-21.30 u.
Onderbreking	vrijdag	maandag
Getal uren (wekel.)		12 u.
Getal werkelijke zenduren	130 u.	316 u.
van 31-10 tot 31-12		

WIST U DAT...

De Beluisteringsdienst

de opname verzorgd heeft van

16.328 berichten

920 peroverzichten

die overgemaakt werden aan het Kabinet van de Eerste Minister en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de Generale Staf van het Ministerie van Landsverdediging, de Werelduitzendingen en de diensten Nieuwsberichten van het N. I. R. en het I. N. R.

WIST U DAT...

De Muziekbibliotheek*beschikt over*

- 13.477 orkestpartijen voor kleine en grote orkesten
 918 stukken voor kamermuziek
 172 luisterspelen
 403 volledige lyrische werken en libretto's
 2.728 partituren voor lyrische zang en klavier
 2.431 orkestpartituren groot en klein formaat
 6.016 partijen voor koor
 135 documentatiestukken.

De Letterkundige Bibliotheek

- 16.032 boekdelen bezit
 5.000 boekdelen uitgeleend heeft.

De Discotheek*bezit*

- 63.978 commerciële platen
 15.000 (ongeveer) platen N.I.R. en magnetofoonbanden.

Van deze opnamen werden gebruikt :

50.098 zijden	51.908 zijden	58.220 zijden
door het I. N. R.	door het N.I.R.	door de
		Werelduitzendingen

1.628 zijden
 door de Franse T.V.

2.858 zijden
 door de Vlaamse T.V.

WIST U DAT...

De Dienst voor Ruitenlandse Betrekkingen

tussenbeide gekomen is voor

- 400 uitwisselingen van programma's met buitenlandse radiostations.
- 50 verwezenlijkingen van gefilmde of internationale programma's (op aanvraag van de Televisie).
- Onder deze programma's dienen vermeld :
 - 14 muziekprogramma's van het N.I.R., overgenomen door buitenlandse omroepen.
 - 186 buitenlandse programma's overgenomen door het N. I. R.
 - 3 gemeenschappelijke programma's met buitenlandse omroepen.
 - 137 programma's verwezenlijkt door het N.I.R. voor buitenlandse omroepen.
 - 71 programma's ontvangen van buitenlandse omroepen.
 - 191 teksten ontvangen van het buitenland.
 - 25 teksten verzonden naar het buitenland.
 - 52 programma's voor het Belgisch personeel in Korea.

WIST U DAT...

26.393 contracten, verspreid over 7.141
vrije medewerkers, door de verschil-
lende diensten van het N.I.R. wer-
den gesloten ?

51.769 personen de openbare
concerten bijwoonden ?

9.800 toeschouwers te-
levisieuitzendingen
bijwoonden ?

WIST U DAT...

de telefonisten 250.300
aansluitingen ontvangen
hebben, waaronder 100.300
voor de televisiediensten ?
10.456 oproepen werden gedaan
194.944 brieven en drukwerken
binnengekomen zijn,
238.794 stukken verzonden werden ?

DE AANKOOPDIENST

gevolg gegeven heeft
aan 12.576 aankoopaanvragen,
voor 92.060.070 Fr.
bestellingen doorgegeven heeft.

Nationale en Gewestelijke Uitzendingen

A. — EXPLOITATIE

Nationale uitzendingen

		%
Diverse uitgaven	89.000	0,042
Gemeenschappelijke kosten	16.952.950	8,072
Franse uitzendingen	44.801.440	21,334
Vlaamse uitzendingen	46.712.865	22,244
Administratie	14.767.365	7,035
Techniek	40.076.200	19,085
	163.399.820	77,812

Gewestelijke Omroepen

Gemeenschappelijke kosten	24.800	0,011
Franse uitzendingen	10.515.525	5,007
Vlaamse uitzendingen	8.780.700	4,181
Techniek	17.562.355	8,363
	36.883.380	17,562
TOTAAL EXPLOITATIEBEGROTING	200.283.200	95,374

Budget 1954 (vervolg)

E. — GEWONE BELEGGINGEN

Nationale uitzendingen

Voor de Franse uitzendingen	233.000	0,110
Voor de Vlaamse uitzendingen	336.000	0,160
Voor de administratie	414.200	0,197
Voor de techniek	3.660.000	1,745
	<hr/>	<hr/>
	4.643.200	2,212

Gewestelijke Omroepen

Voor de Franse uitzendingen	131.000	0,062
Voor de Vlaamse uitzendingen	106.000	0,050
Voor de administratie	128.800	0,061
Voor de techniek	1.182.800	0,563
	<hr/>	<hr/>
	1.548.600	0,736

TOTAAL BELEGGINGSBEGROTING	<hr/>	<hr/>
	6.191.800	2,948
RESERVE VOOR ONVOORZIENE UITGAVEN	<hr/>	<hr/>
	3.525.000	1,678
ALGEMEEN TOTAAL VAN DE BEGROTING	<hr/>	<hr/>
	210.000.000	100,000

*DE ILLUSTRATIES IN DEZE BROCHURE
WERDEN UITGEVOERD DOOR :*

RENEE DUQUESNE :

blz. 5 — 15 — 19 — 23 — 35 — 41 — 49 — 50 — 51
52 — 53 — 55 — 59 — 69 — 83 — 112 en volgende.

KARY : blz. 29 — 57 — 122.

ZOEKT DE PROGRAMMA'S
NAAR UW GADING
in

DE RADIO- EN TELEVISIEWEEK

DE BIJZONDERSTE

BINNEN- EN BUITENLANDSE RADIOPROGRAMMA'S
BINNEN-EN BUITENLANDSE TELEVISIEPROGRAMMA'S

PRIJS

FRANK

A b o n n e m e n t e n

240 Fr. per jaar

120 Fr. per 6 maand

60 Fr. per 3 maand

BESTELLINGEN IN ALLE BELGISCHE EN NEDERLANDSE
POSTKANTOREN
EN BIJ HET N. I. R. TE BRUSSEL